INFORMATOR

Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Świętej Trójcy w Warszawie

W numerze m.in.:

- o nowej inwestycji – Centrum Historii Polskich Ewangelików
- relacja z prezentacji kandydata na proboszcza Parafii
- działalność diakonii parafialnej w pierwszym półroczu
- zajęcia z dziećmi i młodzieżą
- informacja o wizycie delegacji naszej parafii w Berlinie
- relacje z diecezjalnych i ogólnopolskich spotkań kobiet

ŚWIĘTO REFORMACJI

Nr 3 (131) 2026

SPIS TREŚCI:

Słowo od Proboszcza, *ks. Piotr Gaś* ... 3

Wydarzenia:

Powstaje Centrum Historii Polskich Ewangelików ... 5

Prezentacja kandydata na proboszcza Parafii, *Marcin Jacoby* ... 7

Kazanie ks. dr. Grzegorza Giemzy ... 9

Parafialna działalność diakonijna, *Ilona Szajkowska* ... 12

Młodzi parafianie, *ks. Daniel Wiśniewski* ... 15

Młodzieżowe wydarzenia w wakacje 2026, *ks. Sebastian Madejski* ... 16

Udział chóru „Semper Cantamus" w wydarzeniach muzycznych, *Piotr Nowakowski* ... 18

Summer evening concerts 2026 – osiem letnich wieczorów z muzyką organową, *Damian Skowroński* ... 19

Diecezjalne śniadanie kobiet w Radomiu, *Aldona Karska* ... 21

Noc Muzeów w Warszawie ... 23

Międzyparafialny Dzień Dziecka, *ks. Daniel Wiśniewski* ... 24

Warsztaty z samoobrony – bezpieczna kobieta, *www.trojca.waw.pl* ... 25

Aktywność fizyczna w każdym wieku, *Małgorzata Perl* ... 26

Konfirmacja 2026, *www.trojca.waw.pl* ... 28

Wizyta delegacji Parafii Świętej Trójcy w Berlinie, *Kamil Rodek* ... 29

Wernisaż Ingi Julii Dembowskiej, *Aldona Karska* ... 34

Ogólnopolskie Forum Kobiet Luterańskich w Łodzi, *Aldona Karska* ... 35

Z życia placówek Fundacji ETO, *Agata Ślusarczyk* ... 38

Wspomnienia:

– śp. Henryk Dreger, *Ola Dreger* ... 42

– śp. Hanna Lisowska-Wicherek, *Krzysztof Lewandowski* ... 44

– wspomnienie w 25. rocznicę śmierci śp. Witolda Rudowskiego, *Rodzina* ... 45

Zaproszenie ... 47

SŁOWO OD PROBOSZCZA

Drogi Zborze, Siostry i Bracia w Chrystusie, ten numer Informatora Parafialnego wyłożymy w naszych kościołach już po wyborczym posiedzeniu Zgromadzenia Parafialnego Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Świętej Trójcy w Warszawie odbytego – jeśli Bóg pozwoli – w 21. Niedzielę po Trójcy Świętej, przypadającą w tym roku 25 października 2026 roku. To oczywiste, że dzisiaj pisząc te słowa, nie znam wyniku tajnego głosowania tego dnia. Głosowanie zwieńcza procedurę wyborczą na poziomie Zboru. Natomiast w zależności od wyniku dokonanego wyboru, procedura będzie miała swój dalszy ciąg.

Wiemy, że Rada Parafialna od paru lat pracowała nad przygotowaniem wyboru nowego Proboszcza, bowiem Zasadnicze Prawo Wewnętrzne Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że do właściwości Rady Parafialnej należy między innymi przygotowanie takiego wyboru (ZPW § 34 pkt 7.). Publikowała stosowne komunikaty o podejmowanych działaniach.

Wiemy, że od Proboszcza wiele zależy, ale nie wszystko! W ustawie z dnia 13 maja 1994 roku o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, w artykule 9 ust. 3) zostały wymienione organy parafii – Zgromadzenie Parafialne, Rada Parafialna, Proboszcz. Zaś Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP – zgodnie z delegacją wspomnianej Ustawy - określa właściwości tych organów w swoich wewnętrznych przepisach. Nie Proboszcz jest najważniejszym organem. Nie Rada Parafialna, lecz Zgromadzenie Parafialne. Pamiętamy o tym!

W moich sprawozdaniach, publikowanych w Informatorze Parafialnym, wielokrotnie przytaczałem istotne zapisy wspomnianej Ustawy oraz przepisy naszego Kościoła, by upowszechniać i pogłębiać zarówno wiedzę jak i rozumienie struktury parafii oraz jej organów. Starałem

Ks. Piotr Gaś

się przypominać, ale też samemu pamiętać o tym, że struktura organizacyjna parafii pełni służebną rolę w życiu Zboru, a także całego Kościoła, jest użyteczna w realizacji misji powierzonej Kościołowi przez Pana Kościoła – Jezusa Chrystusa. Nie my sami ją definiujemy. Pamiętamy, że definiuje ją Bóg w Trójcy Świętej Jedyny, Ojciec i Syn, i Duch Święty. On też powierza ją ochrzczonym i wierzącym. Co jest istotą powierzonej nam misji, poznajemy i odczytujemy dzięki studiowaniu Biblii. W niej szukamy i odnajdujemy Słowo Boga. Syn Boży, Jezus Chrystus, odsłania przed nami drogę i prawdę i życie. Stwierdza, że On sam jest drogą i prawdą, i życiem. I że nikt nie przychodzi do Ojca inaczej, jak tylko przez Niego. Zgodnie z nauczaniem i obietnicą naszego Pana, Jezusa Chrystusa, Duch Święty staje przy nas, aby nam przypominać Słowo Pana, otwierać Je przed nami, abyśmy doznawali mocy Bożego działania w nas

poprzez Słowo. Chrystus zapewnia także, że Duch Święty stoi przy nas, jest naszym Orędownikiem. Nie odstępuje nas w naszym duchowym życiu, czuwa nad nami i prowadzi nas. Apostoł w Liście do Efezjan napisał do żyjących z Bogiem i dla Boga: „I nie zasmucajcie Bożego Ducha Świętego, którym zostaliście opieczętowani na dzień odkupienia. Wszelka gorycz, gwałtowność, gniew, wrzask i bluźnierstwo niech zostaną spośród was usunięte wraz z wszelką złością. Bądźcie jedni dla drugich łaskawi i miłosierni, przebaczajcie sobie nawzajem, tak jak i Bóg przebaczył wam w Chrystusie." (Ef 4,30-32)

Jak pewnie pamiętamy, przytoczone wskazanie Apostoła, było lekcją i jednocześnie tekstem kazalnym w 19. Niedzielę po Trójcy Świętej – 11 października 2026 roku.

Wielokrotnie i przy różnych sytuacjach, w mowie i piśmie używamy frazy „nasza Parafia, nasz Zbór, nasz Kościół". To piękna i pełna ciepła fraza. Wyraża naszą więź, zaangażowanie w wielu wymiarach w Parafii, Zborze, Kościele, bo z nimi utożsamiamy się, są nam bardzo bliskie.

Jednakowoż zaimek dzierżawczy „nasz, nasza" bywa mniej piękny, a nawet staje się brzydki wtedy, kiedy misja i dobro Parafii, Zboru i Kościoła zostają uwięzione jedynie w ludzkim definiowaniu dobra i misyjności, w którym nie ma miejsca na pytanie o definiowanie dobra i misji przez Boga. W moim przekonaniu, powyższe niuansowanie nie jest wydumane, hipotetyczne.

Przed nami Pamiątka Reformacji – w tym roku 509. Wystąpienie ks. dr. Marcina Lutra i jego droga to Boże działanie w jego życiu. Luter odnalazł w Biblii przesłanie o łaskawym Bogu, który wybiera człowieka i zbawia go dla jedynej, niepowtarzalnej i wystarczającej ofiary Jezusa Chrystusa złożonej na krzyżu. Reformator odczytał w natchnionych tekstach, a potem także doświadczył w codziennym życiu, że Bóg stoi przy człowieku, obdarowuje go łaskami i powierza mu odpowiedzialności w Kościele, w Zborze, rodzinie, w pracy, w społeczeństwie. Człowiek przyjąwszy Boży wybór, wybiera jako uczeń, uczennica Pana, jako wierzące Bogu dziecko Boże – jak określa to Biblia. Kiedy ks. dr Marcin Luter poznał przesłanie o łaskawym Bogu, odpowiedział w wierze na to przesłanie. Potem zaś stale, każdego dnia, w różnych sytuacja wybierał tak, by nie zasmucać dobrego, łaskawego Boga. To było trudne dla Lutra, bo wybrawszy Boga, musiał niejednokrotnie sprzeciwić się tym, którzy zawłaszczali Bożą sprawę, Boży Kościół, Zbór, wykorzystywali je dla własnej pozycji. Reformator identyfikował również własne słabości. Miłując Boga mocno przeżywał wewnętrzną potrzebę sprzeciwienia się im. Nie chciał stać się zagrożeniem dla sprawy, którą mu powierzył Bóg.

Zważywszy na historyczne doświadczenia chcemy być czujni. Kościół, Zbór, Parafia przynależą do Boga. Dla Zgromadzenia Parafialnego, dla Rady Parafialnej i dla Proboszcza stają się także „nasze", bo Bóg pozwala nam być we wspólnocie Kościoła, Zboru, Parafii i powierza nam w nich odpowiedzialności. Niech więc Słowo Pana, pełne mocy Ducha Świętego, uwrażliwia nas na to, co jest Boże. Niech nas pobudzi do uważności, do roztropnego wybierania, do odpowiedzialnego decydowania, w miłości do Boga i do bliźnich. Myślę, że w tym miejscu warto przypomnieć znane słowa przypisywane wierzącemu Augustynowi, biskupowi Hippony, teologowi i filozofowi: „Raz wybrawszy ciągle wybierać muszę."

W trakcie tegorocznego nabożeństwa w Pamiątkę Reformacji – 31 października – pragniemy wspomnieć powstanie Oddziału Brytyjskiego i Zagranicznego Towarzystwa Biblijnego w Polsce w roku 1816. Jak wiemy, od roku 1990 działa jako samodzielne Towarzystwo Biblijne w Polsce. Dziękujemy Bogu za działalność Towarzystwa Biblijnego w Polsce, szczególnie za przekłady Biblii na język polski. Nie ma życia duchowego bez codziennego obcowania ze Słowem Boga. Jesteśmy więc wdzięczni za służbę wszystkich towarzystw biblijnych w świecie, które przekładają Biblię na języki ludów świata

i upowszechniają Pismo Święte jako codzienny duchowy pokarm.

Dziękujmy Bogu za naszą Parafię, za nasz Zbór, za nasz Kościół. Pamiętajmy, że są dobrem powierzonym nam. Mamy o nie dbać. Mają pozostać otwarte dla wszystkich, bo Bóg w Trójcy Świętej Jedyny umiłował wszystkich. Módlmy się też, aby Duch Święty pomagał nam właściwie rozpoznawać w codzienności, co jest dobrem i misją uznaną przez Boga, która podoba się Bogu i którą mamy realizować tu i teraz. Niech Was wszystkich błogosławi Bóg w Trójcy Jedyny, Ojciec i Syn, i Duch Święty! Amen.

Warszawa, październik 2026

ks. Piotr Gaś

WYDARZENIA

POWSTAJE CENTRUM HISTORII POLSKICH EWANGELIKÓW

Parafia Świętej Trójcy w Warszawie z dofinansowaniem z Funduszy Europejskich

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko | Rzeczpospolita Polska | Dofinansowane przez Unię Europejską

Parafia Ewangelicko-Augsburska Świętej Trójcy w Warszawie podpisała 17 września 2026 r. z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego umowę o dofinansowanie projektu „Na szlaku polskich ewangelików (CHPE)". Wysokość dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 wynosi 8 143 605,78 zł.

Centrum Historii Polskich Ewangelików powstanie na terenie zabytkowego Cmentarza Ewangelicko-Augsburskiego przy ul. Młynarskiej

54/56/58 w Warszawie, w historycznym budynku dawnej kancelarii cmentarza. Projekt realizowany jest przez Parafię Ewangelicko-Augsburską Świętej Trójcy w Warszawie.

Celem projektu jest stworzenie przestrzeni do realizacji działań kulturalnych i edukacyjnych pod nazwą Centrum Historii Polskich Ewangelików. Centrum ma przybliżać historię osób i społeczności łączących różne kultury, wyznania i poglądy oraz ich wkład w życie społeczne i gospodarcze Warszawy i Polski.

W ramach projektu zaplanowano roboty budowlane dotyczące dawnej kancelarii cmentarza, garażu, toalet i zabytkowego muru, a także prace związane z otoczeniem, infrastrukturą drogową i zagospodarowaniem terenu. Centrum zostanie wyposażone w rozwiązania multimedialne, ekspozycyjne i meblowe. Powstanie również aplikacja umożliwiająca samodzielne zwiedzanie. Projekt obejmuje także szkolenia kadr i przewodników, działania edukacyjno-społeczne oraz współpracę z partnerami z innych państw.

Ważnym elementem przedsięwzięcia będzie dostępność Centrum dla osób ze szczególnymi potrzebami. Projekt przewiduje m.in. montaż pętli indukcyjnej, windę, oznaczenia kontrastowe oraz oznaczenia w języku Braille'a. Projekt realizowany jest zgodnie z zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, oraz zasadą równości kobiet i mężczyzn.

Projekt ma rozwijać ofertę kulturalno-edukacyjną opartą na historii ewangelików w Polsce, w tym osób pochowanych na Cmentarzu Ewangelicko-Augsburskim. Planowane działania uwzględniają dziedzictwo luteran, ewangelików reformowanych i metodystów. Wśród zakładanych rezultatów znajduje się m.in. 3 000 osób rocznie odwiedzających obiekty objęte wsparciem, organizacja 8 nowych wydarzeń online rocznie, utworzenie 4 miejsc pracy oraz przeszkolenie 6 osób działających w sektorze kultury. Projekt obejmuje również wsparcie trzech zabytków nieruchomych, dostosowanie trzech obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, utworzenie systemu teleinformatycznego umożliwiającego transmisję online oraz zakup 113 sztuk sprzętu lub wyposażenia. Całkowita wartość projektu wynosi 12 668 033,59 zł brutto, a wysokość wkładu Unii Europejskiej – 8 143 605,78 zł. Projekt jest dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 (FEnIKS), Priorytet VII „Kultura", Działanie 7.1 „Infrastruktura kultury i turystyki kulturowej", Obszar 2: ochrona i podniesienie atrakcyjności turystycznej obiektów dziedzictwa kulturowego. Instytucją Zarządzającą jest Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, a Instytucją Pośredniczącą – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Realizacja projektu przewidziana jest na okres od 1 czerwca 2026 r. do 30 czerwca 2028 r. Na szlaku polskich ewangelików (CHPE) ma stać się miejscem, w którym historia będzie opowiadana nie tylko poprzez zabytki i dokumenty, ale przede wszystkim poprzez ludzi, ich historie, idee i wkład w rozwój Warszawy oraz Polski. Zachęcamy do zapoznania się z projektem na stronie Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Świętej Trójcy w Warszawie: warszawa.luteranie.pl

Projekt „Na szlaku polskich ewangelików (CHPE)" jest dofinansowany ze środków Unii Europejskiej.

#FunduszeUE #FunduszeEuropejskie

SPOTKANIE Z KS. GRZEGORZEM GIEMZĄ

W niedzielę 11 października 2026 r. o godz. 10.30 w kościele Św. Trójcy przy placu Małachowskiego 1 w Warszawie odbyło się poranne nabożeństwo próbne kandydata na nowego proboszcza Parafii Św. Trójcy w Warszawie, ks. dr. Grzegorza Giemzy.

11. 10. 2026 r. Kościół E-A Świętej Trójcy. Ks. dr Grzegorz Giemza w czasie nabożeństwa

W kościele zebrało się ok. 240 wiernych. Ks. dr Grzegorz Giemza został serdecznie przywitany przez proboszcza, ks. Piotra Gasia, który, rozpoczynając nabożeństwo, wspomniał podobny moment w swoim życiu sprzed niemal 20 lat, gdy stanął przed zborem w Warszawie jako kandydat na to samo stanowisko.

Ks. dr Giemza poprowadził nabożeństwo, wygłaszając kazanie oparte na fragmencie Listu do Efezjan (Ef 4,22–32). Głównym przesłaniem kazania, którego pełny tekst zamieszczono w dalszej części „Informatora", była konieczność prowadzenia dobrego, chrześcijańskiego życia w prawdzie, prawości i uczciwości oraz zachowywania wysokiej kultury osobistej. Od nas, ludzi dalekich od doskonałości, droga samodoskonalenia wymaga ciągłego wysiłku. Musimy jednak pamiętać, że każdy dzień to kolejna szansa dana nam przez miłosiernego Boga na odnowę i poprawę.

Po nabożeństwie zbór został zaproszony do Lutheraneum, gdzie po krótkiej przerwie na posiłek rozpoczęło się spotkanie zapoznawcze z ks. Giemzą. Uczestniczyło w nim ok. 120 osób. Spotkanie poprowadził kurator parafii, Igor Chalupec. Ks. Giemza rozpoczął od autoprezentacji, w której opowiedział o swoim wychowaniu na Górnym Śląsku i początkach zainteresowania drogą duszpasterską

Spotkanie parafian w Lutheraneum z kandydatem na proboszcza ks. dr. Grzegorzem Giemzą

w wieku 15 lat. Podkreślił wieloletnie zaangażowanie w wolontariat oraz pracę misyjną i ewangelizacyjną. Zwrócił uwagę na znaczenie osobistego kontaktu oraz wspierania osób w kryzysie, w tym osób chorych i umierających oraz ich rodzin. Powiedział również kilka słów o własnej rodzinie: żonie, córce i dwóch synach z rodzinami. Ks. dr Giemza wskazał, że Kościół powinien być prawdziwą wspólnotą, w której panują harmonia i równowaga, każdy może znaleźć swoje miejsce do samorealizacji i otrzymać odpowiednie wsparcie.

Ks. Grzegorz Giemza podczas autoprezentacji w Lutheraneum

Po autoprezentacji kandydata kurator zaprosił zbór do zadawania pytań. Podczas ożywionej, trwającej blisko dwie godziny dyskusji pytania zadało kilkanaście osób. Pytano o podejście kandydata do liturgii, kwestie teologiczne oraz plany współpracy z innymi duchownymi w parafii. Parafianie chcieli również dowiedzieć się czegoś o stylu pracy kandydata, jego wizji funkcjonowania parafii, w tym działalności kulturalnej i ewangelizacyjnej. Pytano o wcześniejsze doświadczenia kandydata – duszpasterskie i zarządcze – oraz o motywację do ubiegania się o stanowisko proboszcza parafii Świętej Trójcy. Zadano także pytania o przebieg i uwarunkowania służby ks. dr. Giemzy w parafii w Węgrowie.

W swoich odpowiedziach kandydat wskazywał na bogate doświadczenie zdobyte na poprzednich stanowiskach, głównie w Centrum Misji i Ewangelizacji oraz w parafii w Węgrowie. Wspomniał, że po zakończeniu pracy w CMiE i Polskiej Radzie Ekumenicznej przyszedł, jego zdaniem, czas na wykorzystanie zdobytych doświadczeń na stanowisku proboszcza. Traktuje to jako swoją ostatnią misję zawodową w roli duszpasterza. Podkreślił zobowiązanie do utrzymania wszystkich dobrze funkcjonujących form działalności parafii, chęć wspólnego wypracowywania ze zborem nowych rozwiązań oraz wspierania parafian w ich inicjatywach dotyczących nowych projektów.

W odpowiedzi na pytania dotyczące procesu wyborczego kurator przypomniał główne założenia, którymi kierowała się Rada Parafialna przy formułowaniu warunków konkursowych zaakceptowanych przez Zgromadzenie Parafialne, oraz czynniki wpływające na brak innych kandydatur w konkursie. Wskazał na aktywność Rady oraz wspierających ją osób z poprzedniej Rady w poszukiwaniu kandydatów, zaznaczając, że było to jedno z najtrudniejszych, jeśli nie najtrudniejsze wyzwanie, przed jakim stanęła Rada w tej kadencji.

Ks. Grzegorz Giemza podkreślił swoje głębokie pragnienie poświęcenia się pracy duszpasterskiej, gotowość do wytężonego wysiłku oraz wiarę w skuteczność wspólnotowego i wspierającego podejścia do prowadzenia zboru, polegającego nie na narzucaniu własnych rozwiązań, lecz na wypracowywaniu ich wspólnie z członkami zboru.

Tekst: Marcin Jacoby
Zdjęcia: Adam Wróbel

KAZANIE KS. DR. GRZEGORZA GIEMZY, KOŚCIÓŁ ŚWIĘTEJ TRÓJCY, 11.10.2026 R.

Ks. dr Grzegorz Giemza

Łaska Pana naszego Jezusa Chrystusa, miłość Boga Ojca i społeczność Ducha Świętego niechaj będą z Wami teraz i na wieki. Amen. W Liście do Efezjan, w 4. rozdziale, wersetach od 22. do 32., zapisane są słowa, które dzisiaj chcemy w sposób szczególny rozważyć:

„Gdy chodzi o dawny sposób postępowania, odrzućcie starego człowieka, który niszczy samego siebie złudnymi żądzami. Pozwólcie natomiast, aby się odnowił duch waszego myślenia, i obleczcie się w nowego człowieka, który został stworzony na obraz Boga, w sprawiedliwości i prawdziwej świętości.

Dlatego odrzućcie kłamstwo i mówcie sobie nawzajem prawdę, bo jesteśmy członkami jednego ciała. Gniewajcie się, ale nie grzeszcie. Niech słońce nie zachodzi nad waszym gniewem. Nie dawajcie miejsca diabłu. Kto kradł, niech już nie kradnie, ale niechaj raczej pracuje. Niech własnymi rękami czyni to, co dobre, aby miał się czym dzielić z tym, który jest w potrzebie. Żadna zła mowa niech nie wychodzi z waszych ust, lecz tylko dobra, która służyłaby zbudowaniu i przyniosła korzyść słuchającym. I nie zasmucajcie Bożego Ducha Świętego, którym zostaliście opieczętowani na dzień odkupienia.

Wszelka gorycz, gwałtowność, gniew, wrzask i bluźnierstwo niech zostaną spośród was usunięte wraz ze wszelką złością. Bądźcie jedni dla drugich łaskawi i miłosierni, przebaczając sobie nawzajem, tak jak i Bóg przebaczył wam w Chrystusie."

Wszechmogący, drogi nasz Panie i Boże, dziękujemy Ci za Twoje słowo. A teraz prosimy Cię, abyś otwierał nasze serca i nasze umysły na Jego głos. Amen.

Pozwólcie, że nie zacznę dzisiaj od samego tekstu biblijnego i jego rozważania, ale od kontekstu, w którym się dzisiaj spotykamy. Chcę powiedzieć, że jest mi niezmiernie miło, iż mogę dzisiaj tutaj być. To prawda, co powiedziano wcześniej, że jest to bardzo istotny dzień. Jest to ważny moment nie tylko dla mnie, ale dla całej mojej rodziny. Bo może to być kolejny element, kolejny etap mojej drogi. A w drodze człowieka towarzyszy mu zawsze Bóg. Dlatego nie można uciec od kontekstu tej sytuacji i od rozważania tego, co jest dobre: co jest dobre dla Parafii, co jest dobre dla Was, jaką drogę wyznacza nam Pan Bóg i czy na tej drodze się spotykamy. Trochę o tym napisał Apostoł, kiedy pisał do Efezjan. Kieruje te słowa do osób, które wybrały Chrystusa. Zbór w Efezie w większości składał się z osób, które przyszły z tak zwanych narodów – ludzie ci nie byli wcześniej w synagodze. Dlatego nie znali różnych przepisów. W początkach chrześcijaństwa, w pierwszych wiekach chrześcijaństwa, była to bardzo ważna rzecz: pytanie, w jaki sposób ma się kształtować Kościół? Wy-

rósł z judaizmu, ale jaki ma być? To oczywiście powodowało napięcia i różnego rodzaju trudne sytuacje. Ale obojętnie, czy myślimy o tych, którzy byli wcześniej Żydami, należeli do synagogi, wywodzą się z judaizmu i stali się chrześcijanami, bo odkryli Chrystusa jako Mesjasza, czy też o tych, którzy wyznawali inne religie albo inne filozofie i zdecydowali się przyjść wtedy tam do Efezu – wszyscy zdecydowali się na to, żeby być w owym zborze.

Bardzo ciekawe jest wezwanie Apostoła do Efezjan. Tak mówi do ludzi, którzy byli zdecydowani, że chcą należeć do zboru: „Zewleczcie starego człowieka i pozwólcie, aby się odnowił duch waszego myślenia". Co mają zrobić? Mają oblec się w nowego człowieka, który został stworzony na obraz Boga, w sprawiedliwości i prawdziwej świętości.

Możemy też spojrzeć w tym kontekście samych siebie. Większość z nas została ochrzczona i w ten sposób rozpoczęła się nasza droga z Bogiem. Oczywiście zapewne są między nami też ci, którzy w inny sposób rozpoczęli swoją drogę. Dlaczego to jest takie ważne, że Bóg rozpoczyna z nami drogę? Dlaczego chrzest jest taki istotny? Bo jesteśmy przekonani, że Bóg zbawia nas z łaski i tak naprawdę to On – On jest tym, który do nas wychodzi, On jest tym, który tak wiele robi, On jest tym, który chce być blisko nas i nam jak najlepiej życzy. Chce dla nas wszystkiego, co jest dobre.

Co się dzieje, kiedy przynosimy dzieci do chrztu? Tak naprawdę rozpoczyna się dla nich nowy etap. To jest tak, jakby Bóg dał im carte blanche – możliwość rozpoczęcia na nowo. Tylko że potem jest droga, którą trzeba przejść. Potem pojawia się pytanie o to, jak żyjemy, jak się zachowujemy, jakimi jesteśmy ludźmi. Oczywiście bez Bożej łaski nic by nie było, ale zdajemy sobie chyba sprawę, że bycie w Kościele, bycie chrześcijaninem, bycie uczniem Chrystusa jest wymagające. Bóg zbawia nas z łaski. Dzisiaj może byśmy powiedzieli, że nas adoptuje czy przysposabia w pełni, tak że stajemy się dziedzicami i dziedziczkami Boga. Należałoby więc żyć tak, jak przystoi dziedziczkom i dziedzicom, jak przystoi uczniom Chrystusa. A to nie jest proste. I dlatego Apostoł w Liście do Efezjan mówi o tym, że trzeba włożyć w to wysiłek. Nie dlatego, żeby zapracować na cokolwiek – nie chodzi o wysiłek, żeby otrzymać zbawienie, ale chodzi o wysiłek, żeby się nie wstydzić. Albo może – przepraszam za to stwierdzenie – żeby Pan Bóg się za nas nie wstydził. Ja wiem, że On jest Panem Bogiem, więc nie zależy od nas.

Apostoł Paweł w tym naszym fragmencie mówi o czterech rzeczach. Daje cztery impulsy, cztery zachęty do tego, by żyć z Chrystusem, by życie zostało przemienione. W relacji z Bogiem nasze życie się zmienia. Przychodząc na nabożeństwa, wychodząc z nabożeństw, nie jesteśmy tacy sami – czasem troszeczkę rozdrażnieni, że może ktoś coś za dużo powiedział, a czasem zmotywowani.

Cztery impulsy. One wydają się oczywiste, ale jednak w tym miejscu apostoł przypomina je Efezjanom:

1. Mówienie sobie nawzajem prawdy. Szczerość. Nie "kręcenie". Nie wiem, czy chodzi tu o mówienie wprost, ale na pewno nie o oszukiwanie siebie. Apostoł mówi: nie możemy siebie oszukiwać. Zastanawiam się, to rzeczywiście wyzwanie. Dla mnie również, szczególnie jak wiem, że coś "mam za uszami". Jak powiedzieć wprost: „tak, rzeczywiście tak jest"? Nie jest to proste. Mówcie sobie nawzajem prawdę, bądźcie szczerzy. Nowy człowiek, czyli ten odnowiony człowiek, walczy o to, żeby być szczerym.
2. Trudna kwestia gniewu i emocji. Apostoł mówi o trudnej rzeczy, bo to są takie piękne słowa: „Gniewajcie się, a nie grzeszcie; niech słońce nie zachodzi nad gniewem waszym". To trudna sprawa. Chciałoby się powiedzieć tak: kto się nigdy nie zezłościł,

niech… coś tam zrobi. A jednak apostoł – zauważcie – mówi: „Gniewajcie się, ale nie grzeszcie". O co mu chodzi? Gniew czy złość jest całkiem naturalną reakcją emocjonalną, jest to stan psychiczny. Pojawia się wtedy, kiedy zachodzi sytuacja, która go powoduje. Jest nam potrzebny do życia. Złość jest tym, co powoduje, że sprawy posuwają się do przodu, i powoduje też, że zmieniamy swoje życie. Gdy pomyślicie, że znowu któryś raz robicie dokładnie to samo i macie dokładnie te same wyrzuty sumienia – czyż nie jest to irytujące? Ale gniew może być niebezpieczny, bo może być niszczący. Zatem co tak naprawdę Apostoł ma na myśli? Mówi: bądźcie sobą, ale uważajcie na siebie, nie przekraczajcie granic. To ciekawa rzecz: jak być sobą, a z drugiej strony nie przekraczać granic – czy to swoich, ale przede wszystkim nie wchodzić w strefę drugiego człowieka i nie przekraczać granic, które są dla niego ważne? W tym fragmencie w języku greckim podkreślone jest, że chodzi o nieroztrząsanie, nie "przeholowywanie". Jest mowa w tej drugiej części o takim gniewie, który jest uporczywy i przekracza granice.

3. Uczciwość. Apostoł mówi tam, żeby nie kraść – chciałoby się powiedzieć: nie wyłudzać – i jeszcze wiele innych rzeczy można byłoby dodać. Myślę jednak, że chodzi tu po prostu o uczciwość: uczciwie zarabiać, dążyć do celu tak, aby inni nie byli poszkodowani. Trudna sprawa, bo czasem jest to jasne i oczywiste – jak ktoś komuś coś ukradnie czy się mu włamie do domu, to wiadomo, że go okradł. Ale nie jest to taką prostą rzeczą, kiedy mówimy o drobnych sprawach. Dlaczego to jest takie ważne? Apostoł mówi: bo wtedy możesz być dla innych. Nie tylko zabierać innym albo korzystać, ale i samemu dawać.
4. Czystość mowy i kultura osobista. Apostoł mówi: żadna zła mowa niech nie wychodzi z waszych ust. Ten termin „zła mowa" można by przetłumaczyć dosłownie jako „zgniłą mowę". Mocne stwierdzenie, prawda? Lecz tylko dobra, która służyłaby zbudowaniu i przyniosła korzyść słuchającym. O co tutaj chodzi? Wydaje mi się, że on mówi po prostu o tym, żeby być kulturalnym. Często mówimy, że ktoś ma klasę.

I jeszcze jedna rzecz. Pod koniec fragmentu, jeśli się w niego wsłuchaliście, apostoł znowu powraca do tematu gniewu i mówi tak: „Nie zasmucajcie Bożego Ducha Świętego, którym zostaliście opieczętowani na dzień odkupienia. Wszelka gorycz, gwałtowność, gniew, wrzask i bluźnierstwo niech zostaną spośród was usunięte wraz z wszelką złością. Bądźcie jedni dla drugich łaskawi i miłosierni, przebaczając sobie nawzajem, tak jak i Bóg przebaczył wam w Chrystusie". To jest pewna postawa: zamiast gwałtowności i porywczości – miłosierdzie, przebaczenie i łagodność. Łagodność, ale – jak wcześniej mówił – przy jednoczesnym byciu sobą i byciu dla siebie nawzajem życzliwymi na co dzień.

Gdy teraz o tym myślę, z jednej strony wydaje się to dość proste, bo przecież tak żyjemy, prawda? Chciałoby się powiedzieć, że my dokładnie tak żyjemy, jak Apostoł napisał Efezjanom. Ale z drugiej strony, patrząc na siebie, mam wrażenie, że jednak widzę, że chyba nie jest tak, jak powinno być: tu niedomagam, tam coś dostrzegam i mnie to boli. Dlatego potrzebujemy się ciągle na nowo odnawiać. Dlatego potrzebujemy ciągle na nowo rozumieć, że Bóg daje nam swoją łaskę, i ciągle na nowo docierać do prawdy, że Bóg nas kocha. A to znaczy, że teraz potrzebne jest nasze działanie – okazanie Mu wdzięczności, ale też praca nad sobą. Bo Bóg daje nam łaskę, daje wolność i odważa się powiedzieć, że nam ufa – a na pewno ryzykuje, powierzając nam różne zadania. Do nas należy żyć tak, jak przystoi Jego dzieciom. Ale co ważne, nie pozosta-

jemy z tym sami. Choćby poprzez dzisiejszą spowiedź, a za chwilę Wieczerzę Pańską. A do tego towarzyszy nam Duch Święty. Bóg jest z nami cały czas.

Co powinno nas motywować? Co powinno nas zachęcać? Zapewne jest wiele takich rzeczy, ale dzisiaj chciałbym na koniec powiedzieć o jednej: mamy obietnicę spędzenia wieczności z Bogiem. I żeby się o tym upewnić, za parę chwil będziemy mieć możliwość spotkania się przy Wieczerzy – przy Sakramencie Ołtarza – mając przedsmak tego, że kiedyś będziemy razem świętować wielką (jak mówi Biblia) ucztę w niebie. A do tego czasu bycie chrześcijaninem jest wymagające. Amen.

Przyjmijcie życzenie pokoju: *A pokój Boży, który przewyższa wszelki rozum, ten niechaj strzeże serc i myśli waszych w Jezusie Chrystusie ku żywotowi wiecznemu. Amen.*

DZIAŁALNOŚĆ DIAKONII PARAFIALEJ

DIAKONIA PARAFIALNA W I PÓŁROCZU 2026 R. Zespół Diakonijny w pierwszym półroczu 2026 roku pracował w składzie: Ewa Kobierska-Maciuszko (przewodnicząca), ks. Małgorzata Gaś, ks. Sebastian Madejski, Inga Cendrowicz, Justyna Florjanowicz-Błachut, Dorota Sodzawica, Ilona Szajkowska i Magda Welman. W tym okresie spotkaliśmy się trzynaście razy na formalnych zebraniach. Ponadto na bieżąco zajmowaliśmy się różnymi pilnymi sprawami, które nie mogły czekać.

Zespół podejmuje wszystkie decyzje po dyskusji i wypracowaniu wspólnego stanowiska.

STAN FINANSÓW

Dzięki hojności naszych darczyńców Zespół Diakonijny mógł dysponować kwotą 62 741,48 zł (w tym: przychody z pierwszego półrocza to 32 903,24 zł, a suma środków z lat poprzednich to 29 838,24 zł).

Wpływy. Źródłami Funduszu Diakonijnego są ofiary „na tacę" składane w pierwszą niedzielę każdego miesiąca (do koszyczków oraz w formie przelewów), środki przekazane przez Radę Parafialną (w wysokości wpłat „na tacę"), indywidualne darowizny na konto Parafii oraz środki z 1,5% odpisu podatkowego na rzecz Diakonii Polskiej.

Pod koniec 2025 roku z Diakonii Kościoła wpłynęło 14 597,60 zł z odpisu 1,5% podatku PIT za rok podatkowy 2024. **Wszystkim Darczyńcom serdecznie dziękujemy!**

Wydatki. W sumie w pierwszym półroczu wydaliśmy 46.996,99 zł. Środki z odpisu 1,5% podatku PIT (14 597,60 zł) przeznaczyliśmy na projekt „Trzy łazienki – dofinansowanie przebudowy pod kątem potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo w mieszkaniach seniorów z Parafii Św. Trójcy w Warszawie". Założeniem projektu było pokrycie 50% kosztów każdego z remontów. Ponieważ całkowity koszt przebudowy trzech łazienek wyniósł 17 992,00 zł, do otrzymanych od Diakonii Kościoła dołożyliśmy 3 394,40 zł z Parafialnego Funduszu Diakonijnego. Wszystkie remonty zostały zrealizowane w pierwszym kwartale 2026 roku.

Osobom, które znalazły się w sytuacjach kryzysowych pod względem finansowym lub zdrowotnym przekazaliśmy 8 280,00 zł. Do Zespołu wpłynęło osiem indywidualnych wniosków.

10 000,00 zł przeznaczyliśmy na pomoc humanitarną dla wschodniej Ukrainy, zgodnie z listą potrzeb przekazaną przez biskupa Pawła Szwarca, zwierzchnika Niemieckiego Kościoła Ewangelicko-Luterańskiego Ukrainy.

Dofinansowane zostały również działania integracyjne, m.in.: lunche po koncertach środowych, kawiarenki niedzielne, dwudniowy parafialny wyjazd integracyjny, piknik z okazji Dnia Dziecka.

PROJEKTY INTEGRACYJNE

Pranie, uczestnicy wycieczki przed leśniczówką – muzeum K.I. Gałczyńskiego

Mazury 2026. W sobotę 23 maja 35-osobowa grupa, pod duchową opieką ksiądz Małgorzaty Gaś wyruszyła w drogę na Mazury. Tego dnia odwiedziliśmy Parafie Ewangelicko-Augsburskie w Pasymiu i Sorkwitach. Zwiedziliśmy przepiękne zabytkowe kościoły w Pasymiu, Dźwierzutach, Raszągu i Sorkwitach. W dwóch pierwszych oprowadzał nas ksiądz proboszcz Witold Twardzik, w następnych naszym przewodnikiem był ksiądz proboszcz Krzysztof Mutschmann.

W Mikołajkach zwiedziliśmy Muzeum Reformacji. 24 maja, w Święto Zesłania Ducha Świętego, uczestniczyliśmy w nabożeństwie w kościele Świętej Trójcy w Mikołajkach, odprawianym przez księdza proboszcza Bogusława Juroszka. Wyjazd był dofinasowany ze środków Funduszu kwotą 5 860,00 zł.

Niedzielne kawiarenki. Spotkania przy kawie i ciastach odbywają się po porannym nabożeństwie w większość niedziel w roku.

Zwiedzanie kościoła ewangelickiego w Dźwierzutach

Przed kościołem ewangelickim w Mikołajkach

Projekty letnie. W omawianym okresie Zespół Diakonijny pracował nad przygotowaniem oraz dofinansowaniem wydarzeń integracyjnych, które będą miały miejsce latem: dwie wycieczki z przewodniczką do Natolina (zwiedzanie Zespołu Pałacowo-Parkowego), akcja „Lato w Tabicie", wyjazd młodzieżowy do Sorkwit.

WSPARCIE NIEMATERIALNE

Pod koniec ubiegłego roku rozpoczęliśmy cykl spotkań dla osób przeżywających trudne chwile spowodowane problemami rodzinnymi, zawodowymi, zdrowotnymi czy emocjonalnymi.

Nie zapraszamy na nie ekspertów i nie organizujemy sesji psychoterapii, lecz zaprasza-

my ludzi, którzy chcą rozmawiać, słuchać, być razem i wspierać się wzajemnie. O duchowy, ewangelicki wymiar tej wspólnej drogi dba obecny na spotkaniu jeden z duchownych naszej Parafii.

Odpoczynek w „Tabicie"

Wspólnota Wsparcia dla osób w żałobie. Osoby przeżywające trudne chwile spowodowane bólem po stracie bliskich spotykały się w tym roku w każdym miesiącu. Opiekę duchową sprawuje ks. Sebastian Madejski.

Wspólnota Wsparcia dla opiekunów osób z niepełnosprawnością oraz opiekunów osób niesamodzielnych. Zespół Diakonijny zaprosił wszystkich wyczerpanych psychicznie, osamotnionych, przeciążonych opieką nad niesamodzielnym rodzicem, chorym współmałżonkiem, dzieckiem z niepełnosprawnością na otwarte spotkania grupy wsparcia. Opiekę duchową sprawuje ks. Małgorzata Gaś.

Relacje. Na co dzień od członków Zespołu Diakonijnego wsparcie emocjonalne otrzymują osoby potrzebujące rozmowy, odwiedzin i rady, a także pomocy w dotarciu na Spotkania Pań i Seniorów.

KONTAKT Z ZESPOŁEM DIAKONIJNYM

Zespół Diakonijny zachęca do korzystania z pomocy diakonijnej wszystkich parafian, którzy czują, że taka pomoc jest potrzebna im lub osobom im bliskim. Wnioski o pomoc finansową dla osób indywidualnych lub rodzin należy składać na formularzu dostępnym w kancelarii lub na stronie Parafii: https://www.trojca.waw.pl/wsparcie-finansowe/

Wszelkie sprawy, sugestie i pytania związane z polem działania diakonijnego można kierować na adres mailowy: warszawa-trojca-diakonia@luteranie.pl oraz zgłosić telefonicznie. Numer 781 990 058 czynny jest w poniedziałki od 9:00 do 12:00 oraz środy od 16:00 do 19:00.

Zapraszamy również do odwiedzania strony internetowej, na której Zespół Diakonijny ma swoją zakładkę (https://www.trojca.waw.pl/diakonia-parafii/).

Ilona Szajkowska

MŁODZI PARAFIANIE

Lekcje nauczania kościelnego w roku szkolnym 2026/2027 rozpoczęły się w naszej parafii uroczystym nabożeństwem w niedzielę 6 września. Następnie, już we wtorek 8 września, uczniowie klas 1–3 pojawili się w salach lekcyjnych naszego parafialnego międzyszkolnego punktu katechetycznego.

Małą tradycją zajęć w tych klasach jest przygotowywanie przez dzieci listów do samych siebie, zawierających miłe słowa i wspomnienia z lekcji religii z mijającego roku szkolnego. Takie listy powstają zawsze pod koniec roku szkolnego, przed wakacjami, a następnie są otwierane na początku kolejnego, już po wakacjach. Pierwszą niespodzianką czekającą na uczniów klas 2 i 3 były zatem właśnie te listy, które stały się okazją do przypomnienia najważniejszych wiadomości. Mimo że rok szkolny dopiero się rozpoczął, do końca września dzieci wykonały już pierwszą makietę przedstawiającą ogród Eden, która posłuży jako ilustracja historii biblijnej podczas wielu kolejnych zajęć.

Łącznie na lekcje religii w klasach 1–3 uczęszcza w tym roku 21 uczniów, z czego 5 do klasy 1, 8 do klasy 2 i 8 do klasy 3. Dla uczniów

Makieta Ogrodu Eden

mieszkających poza Warszawą, którym trudno dojeżdżać do punktu katechetycznego w godzinach wieczornych w dni powszednie, utworzono grupę łączoną dla klas 1–3, w której zajęcia odbywają się w soboty.

W tym roku zespół osób odpowiedzialnych za prowadzenie przedszkola niedzielnego i szkółki niedzielnej liczy pięć osób. Zajęcia prowadzą Agnieszka Pietruszko, Magda Welman, Anna Gromaszek, Ewa Żurawska i Dorota Wiśniewski. W zajęciach przedszkola niedzielnego uczestniczy do 15 dzieci, natomiast w szkółce niedzielnej – do 20 dzieci.

ks. Daniel Wiśniewski

WYDARZENIA MŁODZIEŻOWE – WAKACJE 2026

W dniach 24–31 sierpnia miały miejsce wakacyjne rekolekcje w Sorkwitach, które w tym roku zgromadziły uczestników w różnym wieku. Był to szczególny czas spotkania młodzieży i dorosłych – wspólnego słuchania Słowa Bożego, rozmów, refleksji, ale także odpoczynku, ruchu i dobrej zabawy.

Temat przewodni rekolekcji brzmiał „Młodzi a dorośli". Podczas naszych spotkań zastanawialiśmy się nad tym, co buduje, a co utrudnia relacje między pokoleniami. Rozmawialiśmy o szacunku i lekceważeniu, odpowiedzialności oraz umiejętności słuchania drugiego człowieka. Próbowaliśmy spojrzeć na te zagadnienia zarówno z perspektywy młodych, jak i dorosłych. Okazało się, że choć różni nas wiek i doświadczenie, mamy sobie nawzajem bardzo wiele do zaoferowania. Potrzeba tylko przestrzeni na spotkanie, rozmowę i uważne słuchanie.

Ważną częścią każdego dnia był poranny cichy czas w Stodole. Nasza międzypokoleniowa grupa wspólnie odkrywała młodych bohaterów ksiąg Pisma Świętego i zastanawiała się, jak odnosi się ich historia do naszych codziennych doświadczeń. Rekolekcje nie ograniczały się jednak do rozmów i spotkań. Program był bardzo różnorodny i pozwolił nam również cieszyć się pięknem Mazur oraz aktywnie spędzać ostatnie dni wakacji.

Wycieczki rowerowe

Wybraliśmy się do Mrągowa, gdzie próbowaliśmy swoich sił na rowerach wodnych i podczas windsurfingu. Spływaliśmy kajakami malowniczą Krutynią, a okolice Sorkwit poznawaliśmy podczas wspólnej wycieczki rowerowej. Nie zabrakło również dalszej wyprawy – zwiedziliśmy imponujący zamek w Malborku.

Kajakami po Krutyni

Był też czas na poznawanie historii Kościoła i ewangelickiego dziedzictwa Mazur. Odwiedziliśmy Muzeum Reformacji Polskiej w Mikołajkach oraz dawny kościół ewangelicki w Bezławkach. Dzięki temu rekolekcje stały się nie tylko okazją do duchowego zatrzymania, lecz także do odkrywania miejsc związanych z historią i tradycją naszego Kościoła.

Szczególnym wydarzeniem była niedziela. Podczas nabożeństwa w sorkwickim kościele odbył się chrzest Łucji Anny Madejskiej. Była to piękna i radosna chwila, którą mogliśmy

Zwiedzanie Muzeum Reformacji w Mikołajkach

Wspólne rozważania

przeżywać razem z lokalnym zborem. Młodzież uczestnicząca w rekolekcjach włączyła się w nabożeństwo, wykonując dla zgromadzonych dwie pieśni.

Przez cały pobyt towarzyszyła nam również wyjątkowo piękna pogoda. Choć był to już koniec wakacji, słońca zdecydowanie nam nie brakowało. Deszcz najwyraźniej cierpliwie czekał na zakończenie rekolekcji – zaczął padać dopiero wtedy, gdy wyjechaliśmy z Sorkwit!

Wracaliśmy więc z bagażem nie tylko wakacyjnych wspomnień, ale przede wszystkim spotkań, rozmów i doświadczeń. Rekolekcje pokazały nam, że młodzi i dorośli nie muszą stać po dwóch stronach przepaści pokoleniowej. Mogą razem słuchać, rozmawiać, modlić się, uczyć się od siebie i po prostu dobrze spędzać czas.

Dziękujemy wszystkim uczestnikom za stworzenie tej niezwykłej, międzypokoleniowej wspólnoty. Mamy nadzieję, że to, czego doświadczyliśmy w Sorkwitach, pozostanie z nami na długo – nie tylko jako wspomnienie udanych wakacji, ale także jako zachęta, by z większym szacunkiem, odpowiedzialnością i uważnością słuchać siebie nawzajem.

Ks. Sebastian Madejski

NOWY ROK SZKOLNY W NASZEJ PARAFII

Wraz z początkiem nowego roku szkolnego rozpoczęliśmy lekcje religii w naszej Parafii. W tym roku uczestniczy w nich ponad 100 uczniów z różnych szkół warszawskich i podwarszawskich. Spotykamy się niemal każdego dnia tygodnia, w różnych grupach wiekowych, aby wspólnie poznawać Słowo Boże, rozmawiać o wierze i odkrywać, jak odnosi się ona do naszego codziennego życia.

Przed nami także wiele wspólnych wydarzeń. W ciągu roku planujemy rekolekcje adwentowe i pasyjne, rekolekcje diecezjalne oraz wakacyjne. Będą one okazją nie tylko do pogłębiania wiary, ale również do integracji, budowania relacji i wspólnego spędzania czasu.

Rodziców, uczniów i wszystkich zainteresowanych zapraszamy do zapoznania się z aktualnym planem lekcji religii, dostępnym na nowej stronie internetowej Parafii w zakładce: „Spotkania” → „Lekcje nauczania kościelnego”

W ciągu roku istnieje jeszcze możliwość zapisania się na poszczególne zajęcia. Cieszymy się, że mogliśmy rozpocząć kolejny rok wspólnej nauki i spotkań. Życzymy wszystkim uczniom, rodzicom oraz prowadzącym dobrego i błogosławionego czasu!

Ks. Sebastian Madejski

UDZIAŁ CHÓRU SEMPER CANTAMUS W WYDARZENIACH MUZYCZNYCH

W sobotę 9 maja 2026 r. odbył się coroczny Zjazd Chórów Diecezji Warszawskiej. Tym razem gospodarzem była Parafia Ewangelicko-Augsburska w Zduńskiej Woli. Chór Semper Cantamus uczestniczył w zjeździe, jak co roku. Zostaliśmy powitani poczęstunkiem przy suto zastawionych stołach. Po próbach muzycznych mieliśmy możliwość zwiedzenia Zduńskiej Woli z przewodnikiem i poznania niezwykle ciekawej historii tego wielokulturowego miasta w centrum Polski.

W tegorocznym zjeździe wzięło udział pięć chórów. Oprócz chóru naszej parafii można było zobaczyć i usłyszeć zespoły z parafii św. Mateusza w Łodzi i parafii w Żyrardowie, chór im. Oskara Kolberga z Radomia oraz powołany ad hoc chór uczestników Warsztatów Gospel Zjazdu Chórów w Zduńskiej Woli. Zgodnie z tradycją każdy zespół wykonał dwa utwory. Występy zwieńczyło wspólne wykonanie nowego utworu, specjalnie przygotowanego na tę okazję.

Tym razem było podobnie, a jednak trochę inaczej. Wisienką na torcie okazały się bowiem warsztaty muzyki gospel, przeznaczone dla wszystkich uczestników zjazdu oraz innych chętnych osób, które przybyły do kościoła i chciały z nami ćwiczyć. Na zakończenie zaśpiewaliśmy wszyscy razem aż pięć utworów przygotowanych podczas warsztatów. Była to piękna, wspólna i angażująca modlitwa.

Występ chóru Semper Cantamus w Kościele Świętej Trójcy podczas Nocy Muzeów 16.05.2026 r.

Kolejnym wydarzeniem, które stało się stałym punktem kalendarza chóralnego, jest Noc Muzeów w naszym kościele. Jak zwykle odbyła się ona w sobotę, tym razem 16 maja 2026 r. Wśród licznych atrakcji przygotowanych przez parafię znalazła się również otwarta próba chóru Semper Cantamus. Próba otwarta dla publiczności nie oznacza jednak próby udawanej. Ćwiczyliśmy dwa nowe utwory Mikołaja Gomółki i Wacława z Szamotuł oraz doskonaliliśmy wykonanie dwóch kolejnych z dotychczasowego repertuaru chóru. Grono przysłuchujących się nam zwiedzających zmieniało się w trakcie próby, ale frekwencja utrzymywała się na całkiem wysokim poziomie, co uznaliśmy za wyraz zainteresowania naszą muzyką.

Chór Semper Cantamus na diecezjalnym zjeździe chórów w Zduńskiej Woli

W pierwszy weekend czerwca delegacja naszej parafii udała się z wizytą do partnerskiej Parafii Katedralnej w Berlinie. Wśród delegatów znalazł się także przedstawiciel chóru Semper Cantamus, który zaprezentował krótką historię naszego obecnego chóru parafialnego, jego działalność w życiu parafii i diecezji, skład osobowy oraz sukcesy artystyczne na przestrzeni lat. Mamy nadzieję na nawiązanie bliższych kontaktów z chórem berlińskiej parafii, a także na wspólne projekty i występy w przyszłości.

Piotr Nowosadzki

SUMMER EVENING CONCERTS 2026 – OSIEM LETNICH WIECZORÓW Z MUZYKĄ ORGANOWĄ

Tegoroczna, trzecia edycja **Summer Evening Concerts** po raz kolejny wypełniła kościół ewangelicko-augsburski Św. Trójcy w Warszawie muzyką organową. Od 12 czerwca do 18 września 2026 r., co drugi piątkowy wieczór, odbywały się koncerty. Podczas **ośmiu wydarzeń** w ramach cyklu przy organach firmy Hillebrand zasiedli znakomici artyści z Polski, Niemiec, Litwy i Stanów Zjednoczonych.

Cykl tradycyjnie rozpoczął koncert Damiana Skowrońskiego i Romana Szlaużysa – organistów naszej parafii. W kolejnych tygodniach warszawska publiczność mogła spotkać się z artystami reprezentującymi różnorodne tradycje wykonawcze. Podczas drugiego koncertu wystąpił **Alexander Grün**, muzyk kościelny z Moguncji (Niemcy), który zachwyca publiczność swoim nietuzinkowym podejściem do improwizacji organowej. W kolejnym koncercie wystąpiła **Gail Archer** z USA, jedna z najbardziej rozpoznawalnych organistek Ameryki Północnej, która chętnie i często koncertuje w Europie.

Gościliśmy również **Monę Hartmann**, profesor organów w Hochschule für Kirchenmusik w Witten w Niemczech, reprezentującą młode pokolenie organistów. Mimo młodego wieku zaprezentowała niezwykle dojrzałe i pełne emocji interpretacje. Szczególnym wydarzeniem był koncert litewskiego duetu organowego **Vidasa Pinkevičiusa i Aušry Motūzaitė-Pinkevičienė** – organistów i pedagogów związanych z Uniwersytetem Wileńskim, od lat popularyzujących muzykę organową na różnych płaszczyznach.

Kolejnym wykonawcą cyklu był **Krzysztof Urbaniak** – jeden z najwybitniejszych polskich organistów, badacz i znawca historycznego budownictwa organowego, laureat wielu międzynarodowych konkursów. Od 2024 r. pracuje jako profesor organów historycznych w Hochschule für Künste w Bremie (Niemcy). Kolejny recital należał do **Michała Kocota**, polskiego organisty młodego pokolenia, laureata międzynarodowych konkursów. Koncert finałowy cyklu wykonał 18 września **Stefan Schmidt**, organista katedry w Würzburgu (Niemcy) oraz profesor tamtejszej Hochschule für Musik.

Prawie 1800 słuchaczy

Ogromnie cieszy rosnące zainteresowanie koncertami. W ośmiu wydarzeniach tegorocznego cyklu uczestniczyło łącznie, według naszych obliczeń, **1779 słuchaczy**, co daje średnio ponad **222 osoby na koncert**. Frekwencja przedstawiała się następująco: 12 czerwca – 170 osób, 26 czerwca – 137, 10 lipca – 261, 24 lipca – 223, 7 sierpnia – 202, 21 sierpnia – **337**, 4 września – 241 i 18 września – 208 osób. Rekordową publiczność zgromadził zatem recital Krzysztofa Urbaniaka, który odbył się 21 sierpnia.

Na podstawie obserwacji polskiego rynku muzycznego należy zauważyć, że tego typu frekwencja na koncertach organowych jest więcej niż zadowalająca i plasuje się zdecydowanie powyżej średniej. Większą frekwencją cieszą się, zdaniem autora tekstu, jedynie festiwale odbywające się w kościołach o „profilu turystycznym", w których znajdują się organy z zabytkowymi, okazałymi prospektami. Wymienić tu można między innymi archikatedrę oliwską, bazylikę Mariacką w Gdańsku, bazylikę w Leżajsku czy sanktuarium w Świętej Lipce.

Tak wysoka frekwencja pokazuje, że **cykl Summer Evening Concerts na trwałe wpisał się w letni kalendarz kulturalny Warszawy**. Szczególnie cieszy różnorodność publiczności – obok stałych słuchaczy muzyki organowej w kościele pojawiają się mieszkańcy Śródmieś-

cia, turyści oraz osoby, dla których koncert staje się pierwszą okazją do poznania zarówno organów, jak i wnętrza kościoła Św. Trójcy.

Dzielnica Śródmieście

Tegoroczna edycja nie mogłaby się odbyć w takim kształcie bez współpracy z **Dzielnicą Śródmieście m.st. Warszawy**. **Organizatorem cyklu były Rada i Zarząd Dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy**, a wydarzenie realizowano we współpracy z naszą parafią.

Chcemy szczególnie podkreślić **ogromne wsparcie, życzliwość i otwartość władz dzielnicy na współpracę**. Dzięki ich zaangażowaniu możliwe było zaproszenie do Warszawy artystów reprezentujących najwyższy poziom wykonawczy, zapewnienie bezpłatnego wstępu na wszystkie koncerty oraz stworzenie cyklu dostępnego zarówno dla mieszkańców Warszawy, jak i gości odwiedzających stolicę. Bez tego wsparcia organizacja przedsięwzięcia w takiej skali nie byłaby możliwa.

Za nami osiem koncertów, dziesięcioro wykonawców i prawie 1800 słuchaczy, którzy wzięli udział w całym cyklu. Przede wszystkim jednak za nami kolejne lato, podczas którego organy kościoła Św. Trójcy mogły służyć nie tylko naszej parafii, lecz także szerokiej warszawskiej publiczności. Mamy nadzieję, że Summer Evening Concerts powrócą także w przyszłym roku.

Opiekę artystyczną nad cyklem sprawowali organiści naszej parafii: **Damian Skowroński i Roman Szlaużys**.

Damian Skowroński

DIECEZJALNE ŚNIADANIE KOBIET W RADOMIU

Uczestniczki diecezjalnego śniadania

16 maja odbyło się Diecezjalne Śniadanie Kobiet. Tego rodzaju spotkania są organizowane od kilku lat, dwa razy w roku. Tym razem gospodarzem była Parafia Ewangelicko-Augsburska Kielce/Radom.

Bogato zastawiony stół...

Spotkanie zorganizowano w radomskim Ośrodku Kultury i Sztuki – „Resursa Obywatelska". Przybyło 65 pań z diecezji warszawskiej, wśród nich kilkanaście reprezentantek obu warszawskich parafii luterańskich. Spotkanie przebiegało pod hasłem „Dbaj o siebie – nikt nie zrobi tego za ciebie".

Uczestniczki powitała gospodyni miejsca, przewodnicząca Synodalnej Komisji ds. Kobiet – ks. Katarzyna Rudkowska oraz przewodnicząca Diecezjalnej Komisji ds. Rodziny – Renata Makula. Ks. Elżbieta Byrtek przekazała pozdrowienia od zwierzchnika diecezji bp. Jana Cieślara. Modlitwę i rozważanie poprowadziła ks. Halina Radacz z Żyrardowa.

Od lewej: ks. Katarzyna Rudkowska, ks. Wiktoria Matloch, ks. Małgorzata Gaś, ks. Halina Radac, ks. Elżbieta Byrtek, z tyłu z mikrofonem Renata Makula.

Wykład dr n. med. Ewy Filipp

Po przerwie śniadaniowej uczestniczki miały okazję wysłuchać dwóch wykładów. Renata Makula w wykładzie „Twoje ciało świątynią Ducha Świętego" przypominała, dlaczego ważne jest pielęgnowanie naszego ciała. Drugi wykład pt. „Nie odkładaj zdrowia na później" przedstawiła dr Ewa Filipp. Wskazała na konieczność obserwacji siebie, niebagatelizowania drobnych dolegliwości oraz poddawania się badaniom profilaktycznym. Na zakończenie były prace plastyczne – każda z uczestniczek wyjechała z własnoręcznie wykonanym kwiatkiem-magnesikiem.

Aldona Karska

Przedstawicielki warszawskich parafii przy pracach plastycznych

NOC MUZEÓW W WARSZAWIE 2026

Wejście do kościoła w Noc Muzeów

16 maja br. XXII edycja Nocy Muzeów w Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Świętej Trójcy w Warszawie zgromadziła licznych mieszkańców stolicy, turystów oraz osoby zainteresowane historią, muzyką, sztuką i dziedzictwem Reformacji. Po raz kolejny zabytkowy kościół na placu Małachowskiego otworzył swoje drzwi dla uczestników jednego z najważniejszych wydarzeń kulturalnych Warszawy.

Wieczór rozpoczęły otwarte próby chóru Semper Cantamus. Ważnym punktem programu były również dwa koncerty organowe w wykonaniu Romana Szlaużysa oraz Damiana Skowrońskiego.

Przez cały czas trwania wydarzenia zwiedzający mogli zobaczyć egzemplarz Biblii Brzeskiej – jednego z najważniejszych zabytków polskiej Reformacji oraz jednego z najcenniejszych przekładów Pisma Świętego na język polski z XVI wieku. Prezentacja tego wyjątkowego dzieła była okazją do spotkania z historią protestantyzmu oraz kulturą dawnej Rzeczypospolitej.

Dużym zainteresowaniem cieszyła się Biblia Brzeska

Zwiedzający mogli zapoznać się z historią kościoła

W ramach Nocy Muzeów odbył się również pokaz multimedialny oraz wystawa malarstwa pod wspólnym tytułem „Rytuał Spojrzenia". Swoje prace zaprezentowała artystka wizualna Inga Julia Dembowska, której krótkie formy video artu – tworzone na potrzeby filmów dokumentalnych, spektakli teatralnych i koncertów muzyki współczesnej – stworzyły przestrzeń refleksji nad obrazem, pamięcią i doświadczeniem patrzenia.

Wolontariusz Marek udziela informacji nt. Biblii Brzeskiej

Pokaz multimedialny

Uczestnicy mogli zobaczyć także obrazy Roberta Żbikowskiego. Twórczość artysty, oparta na prostych matematycznych regułach i oszczędnych środkach wyrazu, ukazywała syntetyczny obraz świata materii i architektury.

Zwieńczeniem wieczoru była wspólna modlitwa o godzinie 22:45. Pośród zwiedzania, spotkań i rozmów uczestnicy zatrzymali się na chwilę refleksji, prosząc o błogosławieństwo dla Warszawy i wszystkich jej mieszkańców.

Cieszymy się, że nasza Parafia mogła ponownie być współorganizatorem kolejnej edycji Nocy Muzeów i gościć tak wielu mieszkańców Warszawy oraz turystów.

Źródło: facebook/Parafia Ewangelicko-Augsburska Świętej Trójcy w Warszawie

MIĘDZYPARAFIALNY DZIEŃ DZIECKA

Wraz z początkiem nowego roku szkolnego rozpoczęliśW niedzielę 31 maja 2026 r. w parafii Wniebowstąpienia Pańskiego przy ul. Puławskiej 2A odbyła się kolejna edycja Międzyparafialnego Dnia Dziecka – wspólnej inicjatywy obu parafii luterańskich i parafii ewangelicko-reformowanej w Warszawie.

Tematem tegorocznego wydarzenia były budowle biblijne. Po uroczystym nabożeństwie, podczas którego kazanie wygłosił wikariusz parafii ewangelicko-augsburskiej Świętej Trójcy, ks. Daniel Wiśniewski, przed kościołem na dzieci czekało wiele atrakcji, gier oraz smaczny poczęstunek. Oprócz corocznej tyrolki dzieci budowały m.in. wspólną makietę starożytnej Jerozolimy, której centrum stanowiła Świątynia Salomona.

Wszystkim wolontariuszom zaangażowanym w organizację wydarzenia, jak również dzieciom uczestniczącym w jego programie serdecznie dziękujemy!

ks. Daniel Wiśniewski

Gry i zabawy w Dniu Dziecka

BEZPIECZNA KOBIETA

W dniach 11 i 13 czerwca 2026 r. odbyły się w naszej parafii warsztaty samoobrony dla kobiet „Bezpieczna Kobieta", które poprowadził nasz wikariusz, ks. Daniel Wiśniewski. Warsztaty były dla uczestniczek okazją do poszerzenia wiedzy na temat radzenia sobie w niebezpiecznych sytuacjach oraz poznania rozmaitych technik samoobrony.

Wszystkim uczestniczkom serdecznie dziękujemy za zaangażowanie i pozytywną energię!

Ks. Daniel Wiśniewski od 2018 r. jest certyfikowanym instruktorem taekwondo ITF, a od 2019 r. posiada czarny pas (I dan) w tej dyscyplinie.

www.trojca.waw.pl

AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA W KAŻDYM WIEKU

Aktywność fizyczna jest jednym z najważniejszych elementów dbania o zdrowie na każdym etapie życia. Według American College of Sports Medicine ruch wpływa na każdy układ naszego organizmu: serce, mózg, hormony, odporność, kości i mięśnie. Badania ACSM pokazują, że regularna aktywność fizyczna obniża ciśnienie krwi, zmniejsza ryzyko choroby wieńcowej, redukuje ryzyko cukrzycy typu 2, poprawia jakość snu oraz zwiększa wydolność tlenową, która jest jednym z najważniejszych biomarkerów długowieczności. Co istotne, korzyści zdrowotne pojawiają się nawet wtedy, gdy masa ciała się nie zmienia. Ruch działa zawsze, ponieważ uruchamia procesy poprawiające zdrowie niezależnie od zmian w masie ciała.

Każdy etap życia potrzebuje aktywności fizycznej. U dzieci i młodzieży ruch wspiera rozwój mózgu, kości, koordynacji i odporności psychicznej, a aktywne dziecko staje się dorosłym zdrowszym o wiele lat. U dorosłych aktywność fizyczna chroni przed chorobami cywilizacyjnymi, poprawia regulację stresu i stabilizuje metabolizm. Już 150 minut ruchu tygodniowo zmniejsza ryzyko przedwczesnej śmierci o znaczący procent. U kobiet w okresie menopauzy trening siłowy wspiera gospodarkę hormonalną, chroni kości, poprawia sen i stabilizuje nastrój, dlatego uznaje się go za jeden z najważniejszych elementów profilaktyki zdrowotnej. U seniorów regularna aktywność zmniejsza ryzyko upadków, poprawia równo-

wagę, wydolność i niezależność, wydłużając nie tylko życie, ale przede wszystkim życie w zdrowiu. W przypadku pacjentów z chorobami przewlekłymi ruch jest elementem terapii. Exercise is Medicine traktuje aktywność fizyczną jako ważny składnik leczenia chorób metabolicznych, onkologicznych, autoimmunologicznych i psychicznych.

Zalecenia ACSM i WHO są spójne i jasno określają, ile ruchu potrzebujemy, aby realnie wpływać na zdrowie. Dorosły człowiek powinien wykonywać od 150 do 300 minut aktywności o umiarkowanej intensywności tygodniowo lub od 75 do 150 minut aktywności o wysokiej intensywnej. WHO podkreśla, że każda minuta ruchu ma znaczenie, nawet w krótkich epizodach. ACSM dodaje, że dwa lub trzy treningi siłowe w tygodniu są kluczowe dla zdrowia metabolicznego, hormonalnego i kostnego. Obie organizacje zwracają uwagę na konieczność ograniczania czasu spędzanego w pozycji siedzącej, ponieważ długotrwałe siedzenie jest niezależnym czynnikiem ryzyka wielu chorób przewlekłych.

Najważniejsze jednak jest to, aby aktywność fizyczna sprawiała przyjemność. Człowiek utrzymuje regularność tylko wtedy, gdy czuje sprawczość, widzi szybkie efekty funkcjonalne, ma wsparcie społeczne i wybiera formę ruchu, którą lubi. Najlepsza aktywność to ta, którą jesteśmy w stanie wykonywać regularnie. Może to być marsz, taniec, joga, rower, pływanie, trening siłowy, zajęcia grupowe czy nordic walking. Przyjemność buduje regularność, a regularność buduje zdrowie. Ruch przynosi korzyści zawsze, ponieważ ciało reaguje na aktywność fizyczną natychmiast, niezależnie od wyglądu czy sylwetki, a nastrój poprawia się już po kilku minutach ruchu. Badania z 2023 roku opublikowane w Journal of Affective Disorders pokazują, że już dziesięć minut aktywności fizycznej znacząco poprawia nastrój, ponieważ ruch natychmiast zwiększa poziom serotoniny, dopaminy i endorfin, co potwierdza jego szybki wpływ na dobrostan emocjonalny.

Aktywność fizyczna jest inwestycją w przyszłość. To najskuteczniejszy, najtańszy i najbardziej dostępny sposób dbania o zdrowie na każdym etapie życia. Ruch jest codzienną decyzją, która procentuje przez lata. Jak powiedział dr Kenneth H. Cooper:

„Ćwiczenia to podróż, nie cel. Muszą być kontynuowane do końca życia. Nie przestajemy ćwiczyć, bo się starzejemy. Starzejemy się, ponieważ przestajemy ćwiczyć."

Małgorzata Perl

Bibliografia:

1. American College of Sports Medicine. ACSM's Guidelines for Exercise Testing and Prescription. 11th ed. 2021.
2. ACSM. Physical Activity and Public Health Position Stand. 2023.
3. World Health Organization. Global Recommendations on Physical Activity for Health. 2020.
4. Exercise is Medicine. EIM Clinical Guidelines. ACSM, 2024.
5. Mikkelsen K, Stojanovska L, Polenakovic M, Bosevski M, Apostolopoulos V. Exercise and mental health: immediate effects on mood and emotional regulation. Journal of Affective Disorders, 2023.

KONFIRMACJA 2026

W niedzielę 14 czerwca 2026 roku w naszej parafii odbyła się uroczystość konfirmacji. Do tego ważnego wydarzenia w życiu Kościoła przystąpili Alicja Kobylańska oraz Andrzej Nowakowski.

Nabożeństwo konfirmacyjne prowadził oraz kazanie wygłosił proboszcz parafii, ks. Piotr Gaś. W uroczystości uczestniczył również ks. Sebastian Madejski, wikariusz parafii, który przygotowywał tegorocznych konfirmantów podczas nauk konfirmacyjnych.

W nabożeństwie wzięli udział członkowie naszego Zboru, rodziny i przyjaciele konfirmantów oraz zaproszeni goście. W imieniu siostrzanej Parafii Wniebowstąpienia Pańskiego w Warszawie życzenia Alicji i Andrzejowi złożył delegat Rady Parafialnej tej parafii, pan Daniel Podżorski. Słowa gratulacji i życzenia w imieniu Rady Parafialnej naszej parafii przekazała także Joanna Keber, a w imieniu grupy pokonfirmacyjnej życzenia przekazała Pola Machalica.

Nabożeństwo uświetniła oprawa muzyczna w wykonaniu chóru parafialnego Semper Cantamus pod dyrekcją Zuzanny Kuźniak. Chórowi na organach towarzyszył dr Roman Szlaużys.

Nowym konfirmantom życzymy Bożego błogosławieństwa, mądrości, wytrwałości w wierze oraz wielu łask Bożych na dalszej drodze życia. Niech ich świadectwo wiary umacnia ich samych oraz całą wspólnotę Kościoła.

Źródło: www.trojca.waw.pl

Akt konfirmacji, fot. Adam Wróbel

Konfirmanci: Alicja Kobylińska i Andrzej Nowakowski
w towarzystwie duchownych i członków rad parafialnych,
fot. Adam Wróbel

WIZYTA DELEGACJI PARAFII ŚWIĘTEJ TRÓJCY W BERLINIE

W dniach 3–5 lipca 2026 r. oficjalna delegacja Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Świętej Trójcy w Warszawie złożyła wizytę w partnerskiej Parafii Katedralnej w Berlinie. Wyjazd był okazją do podtrzymania wieloletnich relacji łączących obie Wspólnoty, wzajemnego poznania codziennej działalności parafialnej oraz wymiany doświadczeń w zakresie duszpasterstwa, administracji, kultury i działalności społecznej.

Naszą Parafię reprezentowali członkowie Rady Parafialnej oraz pracownicy i współpracownicy naszej parafii: ksiądz proboszcz Piotr Gaś, Paulina Halamska i Piotr Kędziora-Babiński (Rada Parafialna), Anna Skotarek (kierownik Kancelarii), Jacek Grzegorowski (specjalista ds. nieruchomości parafialnych), Kamil Rodek (specjalista ds. social mediów, Jarosław Błaszkowski (Studio Lutheraneum) i Piotr Nowosadzki (chór Semper Cantamus).

Delegację serdecznie powitali członkowie Kolegium Katedralnego, pracownicy berlińskiej katedry oraz nasi wieloletni przyjaciele, zaangażowani w rozwój współpracy między obiema parafiami. Spotkanie od początku przebiegało w atmosferze życzliwości i otwartości, stwarzając przestrzeń do rozmów, wymiany doświadczeń i budowania jeszcze bliższych relacji.

Jednym z najważniejszych punktów programu były prezentacje dotyczące życia i działalności obu parafii. Ksiądz proboszcz Piotr Gaś przedstawił historię współpracy między Warszawą i Berlinem oraz znaczenie partnerskich relacji dla obu Wspólnot. Paulina Halamska reprezentowała Radę Parafialną.

Piotr Kędziora-Babiński opowiedział o działaniach związanych z ochroną i popularyzacją ewangelickiego dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem Cmentarza Ewangelicko-Augsburskiego przy ul. Młynarskiej. Rozmawiano również o ochronie zabytkowych cmentarzy oraz możliwościach finansowania prac konserwatorskich i renowacyjnych. Uczestnicy wizyty zwiedzili także cmentarz parafialny berlińskiej wspólnoty wraz z odrestaurowaną kaplicą.

Anna Skotarek przedstawiła specyfikę codziennej pracy kancelarii parafialnej oraz wyzwania związane z koordynacją licznych inicjatyw. Zwróciła uwagę na kluczową rolę wolontariuszy oraz współpracę Rady Parafialnej, pracowników i całej Wspólnoty. Jacek Grzegorowski omówił natomiast zagadnienia związane z zarządzaniem nieruchomościami parafialnymi, w tym planowaniem i finansowaniem bieżących oraz przyszłych inwestycji.

Kamil Rodek, odpowiedzialny za media społecznościowe, przedstawił szeroką działalność naszej Parafii – od jej historii, życia liturgicznego i wspólnotowego, poprzez działalność diakonijną, aż po ofertę kulturalną, obejmującą

Wspólne rozmowy na tarasie widokowym nad Szprewą. Fot. Kamil Rodek

Schody Cesarskie w Katedrze Berlińskiej. Oficjalnie podziękowania za przyjęcie składa ks. Piotr Gaś. W tle malowidła Alberta Hertela. Fot. Kamil Rodek

m.in. cykle Lunch Time Concerts i Summer Evening Concerts oraz organizowane wystawy.

Jarosław Błaszkowski zaprezentował działalność Studia Lutheraneum, opowiadając o jego powstaniu, misji oraz pracy ewangelizacyjnej i edukacyjnej. Przedstawił również realizowane przez studio projekty, w tym podcasty „W poszukiwaniu Słowa", „Ewangelickie ABC" i „Ewangelickie fundamenty Warszawy".

O historii chóru parafialnego, jego znaczeniu dla życia liturgicznego oraz działalności artystycznej opowiedział Piotr Nowosadzki.

Program przygotowany przez berlińskich gospodarzy był niezwykle bogaty. Uczestnicy poznali historię Katedry Berlińskiej oraz miasta, odwiedzili także kościół św. Mikołaja (Nikolaikirche), związany z luterańskim duchownym i autorem pieśni Paulem Gerhardtem (1607–1676). Ważnym punktem wizyty było również zwiedzenie otwartej ponownie Krypty Hohenzollernów, udostępnionej zwiedzającym po wieloletnich pracach.

Delegacja uczestniczyła także w dwóch wydarzeniach muzycznych: koncercie inaugurującym tegoroczny cykl letnich koncertów organowych z udziałem Andreasa Sielinga, znanego również naszej publiczności z ubiegłorocznego cyklu Summer Evening Concerts, oraz koncercie „Godzina Muzyki Katedralnej" w wykonaniu Państwowego i Katedralnego Chóru Berlina. Podczas tego wydarzenia fragment Pisma Świętego w języku polskim odczytał ksiądz Piotr Gaś.

Zwieńczeniem wizyty było uroczyste niedzielne nabożeństwo w Katedrze Berlińskiej. Delegację oficjalnie powitała ks. Christiane Münker, kazanie wygłosiła bp Dorothee Wüst, a nabożeństwo współprowadził ksiądz Piotr Gaś. Modlitwę powszechną Kościoła wspólnie z duchownymi obu Parafii zmówił Kamil Rodek. Liturgię swoim śpiewem uświetnił Chór Kameralny Katedry Berlińskiej.

Jesteśmy wdzięczni Bogu za możliwość pielęgnowania tej wieloletniej współpracy, za

Spotkanie przedstawicieli obu Parafii / Fot. Kamil Rodek

Spotkanie przedstawicieli obu Parafii / Fot. Kamil Rodek

Zwiedzanie krypty Hohenzollernów w Katedrze Berlińskiej. Fot. Kamil Rodek

serdeczne przyjęcie, wspólną modlitwę i inspirujące rozmowy. Wierzymy, że partnerstwo łączące nasze Parafie pozostanie żywym znakiem jedności, wzajemnego wsparcia i odpowiedzialności za wspólne świadectwo Kościoła, a umocnione relacje będą owocowały kolejnymi wspólnymi inicjatywami.

Kamil Rodek

Nabożeństwo niedzielne w Katedrze Berlińskiej.
Od lewej: bp Dorothee Wüst, ks. Christiane Münke, ks. Piotr Gaś, Kamil Rodek.
Źródło: kanał YouTube Katedry Berlińskiej (Berliner Dom)

Delegacja Parafii Św. Trójcy w Warszawie oraz członkowie berlińskiej Parafii Katedralnej po niedzielnym nabożeństwie w Katedrze

KOMENTARZ: LUDZIE BUDUJĄ MOSTY

Żyjemy w czasach, w których często docierają do nas niepokojące informacje. Ich źródłem są między innymi Internet, media społecznościowe i ogólnodostępna prasa. Przyzwyczajamy się do krótkich komunikatów, a emocjonalnie nacechowane treści coraz częściej wypierają rzetelne analizy, pogłębioną refleksję i fakty. W konsekwencji łatwiej o uproszczenia, schematyczne myślenie i nieludzki podział na „swoich" oraz „obcych". Dotyczy to nie tylko Polski, lecz całego zdigitalizowanego świata – także Niemiec.

Podczas rozmów z naszymi przyjaciółmi z Berlina odkryłem, że w wielu kwestiach mierzymy się z bardzo podobnymi wyzwaniami. Jednak niezależnie od tego, z jakiego kontekstu kulturowego czy społecznego wyrastamy, budowanie społeczeństwa opartego na szacunku i odpowiedzialności zawsze powinno zaczynać się od nas samych – od naszego najbliższego otoczenia, naszych wspólnot i relacji z drugim człowiekiem.

W delegacji naszej Parafii do partnerskiej Parafii Katedralnej w Berlinie miałem przyjemność uczestniczyć po raz pierwszy. Serdeczność, otwartość i autentyczna ciekawość naszych niemieckich przyjaciół były dla mnie źródłem dużej radości. Szczególnie poruszyło mnie zaangażowanie niemal wszystkich członków Kolegium Kościelnego, a także jego byłych członków i pracowników w budowanie wzajemnych relacji. Jednym z przykładów jest Markus Meckel, wieloletni przyjaciel spraw polsko-niemieckich i naszej Parafii, którego książka „Osobista historia wolności. Wspomnienia", dostępna w naszej bibliotece parafialnej, stanowi świadectwo jego osobistego zaangażowania w tę historię.

Słuchając naszych gospodarzy i obserwując serdeczność, jaka łączyła członków obu delegacji, coraz wyraźniej dostrzegałem, że partnerstwo naszych Parafii nie jest jedynie formalną umową. Jest owocem wielu lat pielęgnowania więzi, uczenia się od siebie, osobistych przyjaźni i – może przede wszystkim – wspólnych doświadczeń. Choć żyjemy w różnych kontekstach społecznych i historycznych, konsekwentne budowanie relacji między konkretnymi ludźmi pozwala tworzyć prawdziwe mosty. Różnorodność naszych doświadczeń może prowadzić najpierw do lepszego poznania i zrozumienia drugiego człowieka, a następnie do nawiązania relacji. To jednak wspólne doświadczenia – przeżywane razem i podejmowane w konkretnych sytuacjach – mogą te relacje umacniać i sprawiać, że z czasem stają się one podstawą wspólnego świadectwa i wspólnego działania.

Ta obserwacja prowadzi mnie również do pytania o przyszłość. Podczas wizyty zabrakło mi przedstawicieli młodego pokolenia. Nie traktuję tego jednak wyłącznie jako braku po jednej czy drugiej stronie – jestem świadomy formatu spotkania i jego organizacyjnych ograniczeń. Moja refleksja dotyka jednak szerszego zagadnienia, które widzę jako ważne zadanie stojące przed naszymi wspólnotami. Młodzi ludzie mogą bowiem korzystać nie tylko z własnych doświadczeń, ale również z wiedzy i mądrości poprzednich pokoleń. Jednocześnie to oni będą w przyszłości odpowiedzialni za relacje, które dziś są przez nas pielęgnowane. Podczas XIII Zgromadzenia Światowej Federacji Luterańskiej w Krakowie w 2023 r. Światowa Federacja Luterańska wezwała wszystkie Kościoły członkowskie do wprowadzenia kwoty młodzieżowej, tak aby młodzi ludzie byli w pełni zaangażowani poprzez uczestnictwo i prawo głosu w strukturach i procesach decyzyjnych Kościoła. Nie postrzegam tego jedynie jako kwestii formalnej czy „równościowego legalizmu". Widzę w tym realną potrzebę, z którą mierzą się dziś wspólnoty chrześcijańskie w Europie.

Pytanie o przyszłość staje się bowiem pytaniem o teraźniejszość: w jaki sposób mogę przyczynić się do tego, aby „obcy" czy „inny" stał się moim bratem i siostrą w Chrystusie? Możemy

angażować się w działania na rzecz pokoju, praw człowieka, społeczeństwa obywatelskiego czy relacji między państwami, ale fundamentem tych działań, a zarazem ich początkiem, zawsze pozostaje spotkanie konkretnego człowieka z drugim człowiekiem. Kościoły i parafie mogą w tym procesie odegrać ważną rolę: korzystać z talentów, wiedzy i doświadczenia zborowników, a zarazem tworzyć przestrzeń bezpiecznej rozmowy, kreatywnej wymiany poglądów i rzeczywistego działania na rzecz dobra wspólnego.

Dlatego szczególnie młode osoby chciałbym zachęcić do zaangażowania się w swoje społeczności, parafie i duszpasterstwa. Warto proponować własne pomysły, podejmować inicjatywy i korzystać z doświadczenia tych, którzy byli przed nami. Z kolei starsze pokolenia mogą stać się źródłem nieocenionego doświadczenia, dzielić się nim i otwierać przestrzeń, w której młodzi nie będą jedynie odbiorcami gotowego dziedzictwa, lecz jego współtwórcami. Dlatego z doświadczenia tej delegacji i naszych rozmów widzę, że partnerstwo między parafiami może być czymś więcej niż tylko sposobem na podtrzymywanie dotychczasowych relacji. Może stać się również mostem do budowania relacji międzypokoleniowych.

Wizyta w Berlinie uświadomiła mi więc tę wielką szansę i wielką odpowiedzialność. Partnerstwa parafialne nie powstają dzięki dokumentom, lecz dzięki ludziom. To osobiste spotkania, przyjaźnie, wzajemne zaufanie i gotowość do słuchania drugiego człowieka sprawiają, że mogą one stać się czymś więcej niż instytucjonalną współpracą. Jeśli chcemy, aby te relacje trwały również w przyszłości, musimy już dziś podjąć refleksję nad tym, jak tworzyć przestrzeń dla dialogu międzypokoleniowego i jak zapraszać kolejne pokolenia do współtworzenia tego, co otrzymaliśmy od poprzedników.

Zadaniem Kościoła jest zwiastowanie Ewangelii o Chrystusie. To właśnie Ewangelia daje nam fundament, na którym możemy spotykać drugiego człowieka – słuchać go, próbować zrozumieć jego doświadczenie i budować relację opartą na zaufaniu. W ten sposób osobiste spotkanie może prowadzić do przyjaźni, przyjaźń do wzajemnego zaufania, a zaufanie – także między ludźmi pochodzącymi z różnych narodów – może stawać się przestrzenią pokoju i pojednania w coraz bardziej polaryzującym się świecie.

Dlatego przyjaźń zbudowana przez członków naszych Parafii i doświadczenie, które pozostawili nam poprzednicy, są jednocześnie wielkim darem i zobowiązaniem. Nie możemy odziedziczyć zaufania w gotowej postaci. Możemy natomiast korzystać z dziedzictwa starszych pokoleń i ich doświadczeń, aby w poczuciu odpowiedzialności za Kościół dalej kształtować wizję współpracy i pokoju – wiernie czerpiąc z tego, co zostało nam przekazane, i ubogacając je własnymi doświadczeniami. W ten sposób możemy wiernie realizować powierzone nam powołanie i przekazywać je jako dziedzictwo tym, którzy przyjdą po nas.

Jestem wdzięczny, że drzwi Katedry Berlińskiej zostały dla mnie otwarte w taki sposób. Cieszę się, że choć wizyta trwała zaledwie trzy dni, zaowocowała nowymi kontaktami, a serdeczność i zaufanie moich rozmówców otworzyły przede mną nowe perspektywy i nowe horyzonty działania.

Kamil Rodek

WERNISAŻ INGI JULII DEMBOWSKIEJ

Inga Julia Dembowska

10 maja 2026 r., po nabożeństwie, w Lutheraneum odbył się wernisaż wystawy sztuki wideo „INGA JULIA FILM", prezentującej wybór prac Ingi Julii Dembowskiej z ostatnich 14 lat jej twórczości. Licznie przybyłych gości powitał proboszcz, ks. Piotr Gaś, zwracając uwagę na połączenie sztuki, muzyki i refleksji duchowej w prezentowanych dziełach. Autorka jest graficzką i artystką wizualną, a jej twórczość cechują muzyczna dynamika i szczególne podejście do obrazu. W swoim wystąpieniu przybliżyła kontekst prezentowanych filmów i animacji. Jej prace były pokazywane zarówno w Polsce, jak i za granicą, i spotykają się z dużym zainteresowaniem. Wernisaż uświetnił wyjątkowy występ Sörena Siega, który wykonał improwizację muzyczną do jednej z niemych wizualizacji autorstwa artystki. Towarzyszyła mu flecistka Helena Perek.

Aldona Karska

W czasie prezentacji w Lutheraneum

Inga Julia Dembowska, Sören Sieg, Helena Perek

33. OGÓLNOPOLSKIE FORUM KOBIET LUTERAŃSKICH (OFKL)

NowaJa – nie z mojej siły, lecz z Boga

20.09.2026 r. Zdjęcie wspólne uczestniczek Forum po nabożeństwie w kościele E-A św. Mateusza w Łodzi

W dniach 18–20 września br. odbyło się w Łodzi 33. Ogólnopolskie Forum Kobiet Luterańskich. Fora te organizowane są przez Synodalną Komisję ds. Kobiet corocznie od 1992 roku (z wyjątkiem dwuletniej przerwy spowodowanej pandemią). W ciągu tych lat tematyka spotkań była różnorodna. Poruszano zagadnienia religijne, społeczne, edukacyjne i zdrowotne. Przez wiele lat miejscem obrad była Warszawa. W 2025 roku, w odpowiedzi na sugestię uczestniczek, po raz pierwszy zorganizowano Forum poza stolicą, a mianowicie we Wrocławiu, natomiast w tym roku – w Łodzi. Łódzkie spotkanie zgromadziło rekordową liczbę uczestniczek – 150 pań reprezentujących wszystkie diecezje naszego Kościoła. Warszawę reprezentowało kilkanaście pań z obu stołecznych parafii luterańskich. Trzydniowemu Forum przyświecało hasło biblijne „...oto wszystko nowym czynię" (Obj 21,5).

Forum obradowało na terenie Parafii Ewangelicko-Augsburskiej św. Mateusza w Łodzi. Pierwszy dzień tradycyjnie miał charakter integracyjny: rejestracja, zakwaterowanie i program turystyczny przygotowany przez go-

ks. Małgorzata Gaś podczas modlitwy porannej

spodarzy. Uczestniczki miały okazję zwiedzić wybrane obiekty muzealne Łodzi lub Stary Cmentarz Ewangelicki. Po obiadokolacji wieczór integracyjny „PoznajMy się" poprowadziły ks. Elżbieta Byrtek i ks. Adrianna Gabryś, a dzień zakończyła Anna Olek rozważaniem ilustrowanym figurami biblijnymi.

Drugiego dnia Forum modlitwę poranną poprowadziła ks. Małgorzata Gaś. Następnie przewodnicząca Synodalnej Komisji ds. Kobiet, ks. Katarzyna Rudkowska, przywitała przybyłych i otworzyła obrady. Wśród gości znaleźli się: ks. bp Paulina Hławiczka-Trotman – zwierzchniczka Kościoła Luterańskiego w Wielkiej Brytanii, ks. bp Semko Koroza – zwierzchnik Kościoła Ewangelicko-Reformowanego, ks. Ewa Jóźwiak oraz ks. bp Jan Cieślar – zwierzchnik diecezji warszawskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego. Słowa powitania do zgromadzonych skierowała również prezydent Łodzi, Hanna Zdanowska.

Gospodarze miejsca: ks. Michał Makula – proboszcz parafii łódzkiej, Hanna Zdanowska – prezydentka m. Łodzi i Renata Makula - przewodnicząca diecezjalnej komisji ds. rodziny

Główny wykład, zatytułowany „NowaJa – nie z mojej siły, lecz z Boga", wygłosiła bp Paulina Hławiczka-Trotman. W kilkunastu punktach wykazała, że zmiany zachodzące zarówno w nas

bp Paulina Hławiczka-Trotman w czasie wykładu

samych, jak i wokół nas są możliwe jedynie z woli Bożej. Był to niezwykle głęboki wykład teologiczny, przykuwający uwagę i przedstawiony w bardzo przystępny sposób.

W drugiej części spotkania odbyły się warsztaty w czterech grupach, które poprowadziły: ks. Halina Radacz – „NowaJa w świetle Słowa", Agnieszka Godfrejów-Tarnogórska – „NowaJa Her Story", Beata Wolfram-Krukowska – „NowaJa od środka" oraz ks. Katarzyna Rudkow-

Warsztaty plastyczne. Na zdjęciu: ks. K. Rudkowska, ks. W. Matloch i ks. E. Jóźwiak

ska – „NowaJa z kawałków w całość" (warsztaty plastyczne).

W Forum uczestniczyły również zaproszone siostry z Czech i Słowacji: Halina Piętakova, reprezentująca Śląski Kościół Ewangelicko-Augsburski w Republice Czeskiej, Monika Weber z Kościoła Reformowanego oraz ks. Monika Benova i Maria Hrehorova ze Społeczności Luterańskich Kobiet Słowacji. Przekazały one pozdrowienia od swoich środowisk i w krótkich wystąpieniach przedstawiły działalność reprezentowanych przez siebie grup kobiecych. Dzień zakończył się modlitwą prowadzoną przez Renatę Makulę.

Ostatnim punktem programu Forum było niedzielne nabożeństwo w kościele ewangelicko-augsburskim św. Mateusza w Łodzi, z aktywnym udziałem duchownych uczestniczących w Forum. Kazanie wygłosiła bp Paulina Hławiczka-Trotman. Po wspólnym obiedzie zakończono 33. OFKL. Następne Forum, w 2027 roku, zaplanowano w Toruniu.

Aldona Karska

Nabożeństwo w kościele e-a św. Mateusza w Łodzi, przed ołtarzem: ks. Małgorzata Gaś i ks. Ewa Jóźwiak

Z ŻYCIA PLACÓWEK OŚWIATOWYCH FUNDACJI ETO

EWANGELICKIE TOWARZYSTWO OŚWIATOWE

Za nami bardzo udane półrocze. Zarówno w Szkole Podstawowej im. Samuela Bogumiła Lindego, jak i w Niepublicznym Przedszkolu „Szkrabki" sporo się działo. Dzieliliśmy ze sobą wiele dobrych chwil, ale przede wszystkim – toczyło się u nas po prostu zwykłe, codzienne życie przedszkolno-szkolne.

Wiosna i początek lata w naszych murach upłynęły pod znakiem uśmiechu i dziecięcej energii. Zarówno w szkole, jak i w przedszkolu świętowaliśmy Dzień Dziecka, który przyniósł mnóstwo niespodzianek, zabaw na świeżym powietrzu, beztroskiej radości oraz oczywiście lodów. :) Rodzice przedszkolaków przygotowali przedstawienie w ramach Teatru Rodziców, sprawiając dzieciom wiele radości. Nasze przedszkole, jak co roku, aktywnie włączyło się również w działania charytatywne, biorąc udział w pikniku „Odczarowanie hospicjum". To piękna i stała tradycja, która od najmłodszych lat uczy wrażliwości, empatii i otwartości na potrzeby drugiego człowieka. W maju i czerwcu organizowano również wyjazdy na zielone szkoły.

Dzień Dziecka

Występy rodziców

W maju w Ustroniu, dzięki inicjatywie Towarzystwa Ewangelickiego im. ks. Franciszka Michejdy oraz Diecezji Cieszyńskiej, odbyły się Ewangelickie Warsztaty Edukacyjne. Zgromadziły one przedstawicieli wszystkich szkół w Polsce prowadzonych przez fundacje i towarzystwa ewangelickie. Wydarzenie to stworzyło przestrzeń do debaty nad bieżącymi wyzwaniami i kierunkami rozwoju edukacji ewangelickiej w naszym kraju, wymiany cennych doświadczeń, rozmów o jej misji oraz budowania relacji między placówkami o podobnym profilu i wartościach. Z ramienia naszych placówek w warsztatach uczestniczyły prezes Agnieszka Bednarkiewicz-Sowińska oraz dyrektor Beata Wilkowska.

Ewangelickie Warsztaty Edukacyjne w Ustroniu

Dla klas ósmych był to czas podsumowań i zwieńczenia nauki w szkole podstawowej. Nasi uczniowie z powodzeniem zmierzyli się z egzaminem ósmoklasisty, uzyskując znakomite wyniki. Dzięki swojej ciężkiej pracy dostali się do wymarzonych szkół średnich – wśród wyborów naszych absolwentów dominowały renomowane warszawskie licea, takie jak XIV Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica, XXVII Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Czackiego czy V Liceum Ogólnokształcące im. Księcia Józefa Poniatowskiego. Po trudach egzaminacyjnych ósmoklasiści wzięli udział w uroczystym balu, pełnym elegancji i wzruszeń, który z pewnością na długo pozostanie w ich pamięci. Jesteśmy z nich ogromnie dumni i życzymy im dalszych sukcesów na nowym etapie edukacji!

Bal Ośmioklasisty

11 czerwca odbyło się wręczenie dyplomów laureatom konkursów kuratoryjnych – ten zaszczytny tytuł zdobyło aż siedmioro naszych uczniów! Wśród nich dwoje uzyskało tytuł multilaureata. Nasza szkoła otrzymała wyróżnienie „Szkoła Laureatów", trafiając

Wręczenie wyróżnienia „Szkoły Laureatów"

do wąskiego grona dziewięciu nagrodzonych w tym roku mazowieckich szkół i zajmując trzecie miejsce w województwie. To piękny owoc wspólnej pracy, zdolności uczniów, serca i zaangażowania nauczycieli oraz wsparcia ze strony rodziców.

Hol główny szkoły

Koniec wakacji to tradycyjnie czas intensywnych przygotowań do nowego roku szkolnego. W drugiej połowie sierpnia odbyły się szkolenia oraz rady pedagogiczne. Ważnym momentem tych przygotowań jest coroczne spotkanie kadry w kościele Św. Trójcy. W tym

miejscu pragniemy z całego serca podziękować ks. proboszczowi Piotrowi Gasiowi za możliwość zorganizowania tego spotkania w murach kościoła. Nasza kadra miała zaszczyt wysłuchać inspirującego wykładu ks. prof. Bogusława Milerskiego na temat idei i tradycji protestanckiej edukacji oraz uczestniczyć w pięknym koncercie z cyklu Lunch Time Concerts, po którym w przestrzeni Lutheraneum odbyła się rada pedagogiczna poświęcona przygotowaniom do nowego roku szkolnego. Bardzo dziękujemy za tę możliwość i gościnność!

Wykład ks. prof. Bogusława Milerskiego. Spotkanie Rady Pedagogicznej w Kościele

Wszystkim naszym uczniom życzymy powodzenia w nowym roku szkolnym 2026/2027!

Pierwsze dni nowego roku szkolnego szybko nabrały barw i tempa. Przedszkolaki z entuzjazmem świętowały Ogólnopolski Dzień Przedszkolaka, podczas którego niezwykłą atrakcją były seanse w kinie sferycznym, zabierające najmłodszych w fascynującą podróż po świecie nauki i wyobraźni.

W codziennym życiu szkoły i przedszkola nie brakowało też innych inspirujących wydarzeń – obchodziliśmy m.in. Międzynarodowy Dzień Kropki (święto kreatywności i wiary we własne talenty), a także włączyliśmy się w ogólnopolską akcję Narodowego Czytania „Dziadów" Adama Mickiewicza, w ramach której nasi poloniści, Anna Wojdat i Piotr Maga, przygotowali czytanie performatywne. To niezwykłe połączenie żywego słowa z formą przedstawienia teatralnego pozwoliło wszystkim wczuć się w tajemniczy świat Mickiewiczowskiego dramatu. Wspólnie obchodziliśmy również Międzynarodowy Dzień Muzyki, Światowy Dzień Zwierząt oraz pełen pozytywnej energii i życzliwości Światowy Dzień Uśmiechu.

Rozpoczęcie roku szkolnego

Dzień Przedszkolaka

Jesień za oknami zwiastuje także kolejne tradycyjne wydarzenia. Już teraz powoli rozpoczynamy przygotowania do jednego z najbardziej wyczekiwanych i pełnych ciepła wydarzeń w roku – XIV Charytatywnego Kiermaszu Świątecznego, który odbędzie się 5 grudnia na terenie naszych placówek. Serdecznie zapraszamy do wspólnego świętowania! O kolejnych wydarzeniach z życia szkoły i przedszkola informujemy na bieżąco w naszych mediach społecznościowych.
www.facebook.com/szkola.linde.warszawa
www.facebook.com/Szkrabki

Agata Ślusarczyk
dyrektor ds. organizacyjnych

Dzień Narodowego Czytania

WSPOMNIENIA

ŚP. HENRYK DREGER (1.04.1937-25.12.2025)

Henryk Dreger, 2011 r.

Henryk Dreger urodził się 1 kwietnia 1937 r. w Krzewinach (obecnie gmina Sulejów). Był synem Emila i Zelmy z domu Lindner. Wczesne dzieciństwo upłynęło mu szczęśliwie. Później, w czasie wojny, rodzice zostali wyrzuceni przez Niemców z gospodarstwa w Krzewinach i wywiezieni do Pytowic. Po wojnie mały Henio musiał pracować w gospodarstwie u rolnika. Upomniała się o niego nauczycielka, dzięki której rozpoczął naukę w szkole.

W Piotrkowie Trybunalskim ukończył szkołę średnią. Był konfirmantem ks. Jerzego Gryniakowa i jeszcze jako uczeń aktywnie pomagał na plebanii, między innymi przy naprawie dachu kościoła w Piotrkowie. Również w czasach szkolnych wraz z ks. Jerzym Gryniakowem założył w „Zwiastunie Ewangelickim" rubrykę „Poznajmy się", która cieszyła się dużym zainteresowaniem.

Po zdaniu matury studiował germanistykę na Uniwersytecie Warszawskim. Po ukończeniu studiów początkowo uczył języka niemieckiego w szkole średniej, a następnie rozpoczął pracę jako lektor języka niemieckiego w Szkole Głównej Planowania i Statystyki (SGPiS), późniejszej Szkole Głównej Handlowej (SGH). Jego życie zawodowe do końca związane było z tą uczelnią, choć utrzymywał również liczne kontakty z firmami w Polsce, Niemczech, Austrii i Szwecji, gdzie szkolił pracowników w zakresie niemieckiego języka dyplomacji. Pracował także jako lektor w Pagadzie, Metalexporcie, Lingwiście i Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Wieczorami pisał „Duży słownik finansowo-handlowy niemiecko-polski i polsko-niemiecki", który został wydany w 2007 r. Poza pracą miał niewiele wolnego czasu, ale wakacje poświęcał żonie i dzieciom. Najczęściej były to wspólne wyjazdy na Mazury. Odbywali również długie podróże po Europie z przyczepą kempingową.

Henryk Dreger podczas spotkania z delegacją Diakonii Amsterdamskiej z okazji 25-lecia współpracy (2007 r.)

Sala parafialna, Henryk Dreger w rozmowie z bp. Mieczysławem Cieślarem (2008 r.)

W trudnych czasach często pomagał w parafii jako tłumacz, a niekiedy również przy fizycznej pracy związanej z rozdzielaniem darów i opieką nad darczyńcami z zagranicy. Brał także czynny udział w Forach Inteligencji Ewangelickiej w Jaworniku i innych miejscowościach, udzielał się w Polskim Towarzystwie Ewangelickim, a po przejściu na emeryturę był słuchaczem Ekumenicznego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

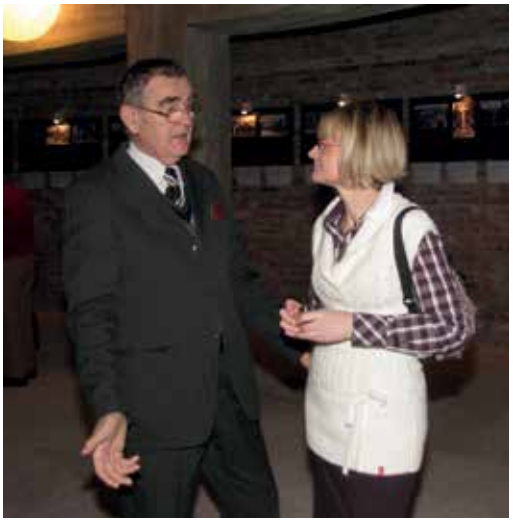

Lutheraneum, Henryk Dreger w rozmowie z Olgą Sztejnert (2009 r.)

Przez całe życie był związany z naszym Kościołem. Interesował się wszystkimi sprawami dotyczącymi naszej parafii i Kościoła, angażował się w różnego rodzaju działalność parafialną i ogólnokościelną. Był inicjatorem posadzenia żywopłotu wokół kościoła i brał czynny udział w jego zakładaniu. Zainicjował również utworzenie biblioteki parafialnej.

Lubił zieleń i z zapałem pracował w ogrodzie, sadząc drzewa, kwiaty i inne rośliny. Nieraz przywoził z zagranicy w bagażu jakąś egzotyczną roślinę, którą później troskliwie pielęgnował. Bardzo kochał swoje trzy wnuczki i już na emeryturze woził je ze szkoły oraz na zajęcia pozaszkolne.

Zmarł 25 grudnia 2025 r. i spoczął na cmentarzu ewangelickim przy ul. Młynarskiej, w alei 11/1/20p22.

Ola Dreger

Jako Uczestnik spotkań PTEw (2009 r.)

Henryk Dreger z ks. Piotrem Gasiem w Lutheraneum (2010 r.)

ŚP. HANNA LISOWSKA-WICHEREK (1939-2026)

Hanna Lisowska-Wicherek

Moja kuzynka była śpiewaczką operową obdarzoną pięknym głosem (sopran dramatyczny). Będziemy ją pamiętać dzięki wspaniałym kreacjom wokalnym i aktorskim na scenie Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie. Jej występy w teatrach w kraju i za granicą przez wiele lat wzbudzały podziw i zachwyt nad jej talentem i profesjonalizmem.

Urodziła się w niezwykle trudnym momencie historycznym, na samym początku II wojny światowej – 15 września 1939 r. w broniącej się Warszawie. Nigdy nie poznała swojego ojca, Ludwika Lisowskiego, oficera Wojska Polskiego, który w 1940 r. został zamordowany w Katyniu. Ogromne oddanie jej matki, Haliny Lisowskiej (z domu Głąbiowskiej), samotnie wychowującej córkę w wojennej Warszawie, pozwoliło im obu przetrwać wojnę.

Po wojnie dom rodzinny Hanny Lisowskiej wypełniała muzyka. Jej matka była bowiem pedagogiem muzycznym i cenioną autorką wielu podręczników muzycznych przeznaczonych dla różnych poziomów nauczania.

W 1969 r. Hanna Lisowska ukończyła klasę śpiewu w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej, a wcześniej, w 1962 r., studia pedagogiczne na Uniwersytecie Warszawskim. Jeszcze jako studentka, w 1967 r., zadebiutowała na scenie Teatru Wielkiego w Warszawie w partii Tatiany w „Eugeniuszu Onieginie" Piotra Czajkowskiego. Kolejne 36 lat kariery scenicznej Hanny Lisowskiej to nieprzerwane pasmo sukcesów związanych z występami w głównych partiach operowych na scenach w Polsce, w Europie i na świecie.

Nie sposób wymienić wszystkich scen operowych, na których występowała Hanna Lisowska, ani wszystkich wykonywanych przez nią ról. Trudno też określić, które z nich były najważniejsze dla jej kariery. Niewątpliwie duże znaczenie miały występy w nowojorskiej Metropolitan Opera. Artystka przywiązywała również dużą wagę do wieloletniej współpracy z teatrami operowymi w Berlinie i Düsseldorfie. Hanna Lisowska była szczególnie ceniona w repertuarze Richarda Wagnera, którego dzieła wykonywała na 60 scenach świata – od Nowego Jorku, Londynu, Berlina i Lipska po Tokio. Za osiągnięcia artystyczne otrzymała w Berlinie prestiżowy tytuł Kammersängerin, przyznawany najwybitniejszym śpiewakom. Jednym z ważniejszych momentów w jej międzynarodowej karierze była historyczna premiera opery „Halka" Stanisława Moniuszki w mieście Meksyk. Spektakl wystawiono w wersji hiszpańskojęzycznej, a Hanna Lisowska wcieliła się w tytułową rolę. Była ar-

tystką wszechstronną, wykonującą repertuar z różnych epok i stylów. Poza sceną operową występowała także w repertuarze oratoryjnym i pieśniarskim.

W czasach, gdy naszym chórem parafialnym kierowała Wanda Janowska, Hanna Lisowska śpiewała w kościele Św. Trójcy, wykonując partie solowe z towarzyszeniem chóru. Występowała również z chórem podczas wieczorów kolędowych w Tabicie.

Po zakończeniu kariery scenicznej Hanna Lisowska angażowała się w kształcenie nowych talentów. W 2007 r. zasiadała w jury prestiżowego Międzynarodowego Konkursu Wokalnego im. Stanisława Moniuszki.

Przez wiele lat była związana prywatnie i zawodowo z Antonim Wicherkiem, wybitnym dyrygentem oraz dyrektorem naczelnym i artystycznym Teatru Wielkiego w Warszawie. Często występowali razem, współtworząc niezapomniane widowiska operowe.

Ostatni rok życia Hanna Lisowska spędziła w Domu Artystów Weteranów Scen Polskich w Skolimowie. Zmarła 10 września 2026 r., tuż przed 87. urodzinami. Pożegnaliśmy ją na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach, gdzie została pochowana obok swojego męża.

Krzysztof Lewandowski

ŚP. WITOLD JANUSZ RUDOWSKI (1918-2001) Wspomnienie w 25 rocznicę śmierci

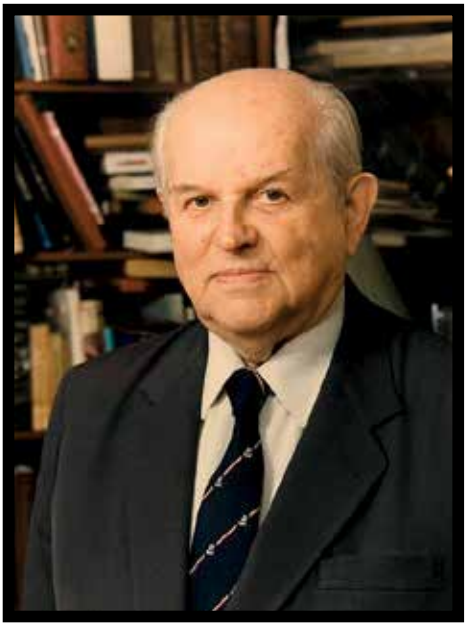

Witold Janusz Rudowski (1918-2001)

10 września 2026 roku minęła 25. rocznica śmierci śp. prof. Witolda Janusza Rudowskiego – chirurga, naszego ukochanego Ojca, Dziadka i Pradziadka, parafianina tutejszej parafii. Witold Rudowski był synem Maksymiliana Rudowskiego, sędziego Sądu Najwyższego, wiceprezesa Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Warszawie oraz Stefanii Rudowskiej z domu Piltz, nauczycielki.

W 1940 roku Witold Rudowski zawarł związek małżeński z Ireną Rutkowską Z tego małżeństwa urodziło się troje dzieci: Robert (1945), Jerzy (1948) i Joanna (1952).

15 czerwca 1943 roku uzyskał dyplom lekarza po ukończeniu studiów na Tajnym Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego. Dzięki tym studiom mógł napisać publikację w języku angielskim „Tajne nauczanie medycyny w Polsce 1939–1945", która ukazała się w 1993 roku w Biuletynie Amerykańskiego Kolegium Chirurgów wzbudzając duże zainteresowanie na całym świecie. W ten sposób świat

dowiedział się o unikalnym zjawisku jakim było tajne nauczanie medycyny w Polsce podczas okupacji niemieckiej.

Witold Rudowski był wybitnym chirurgiem działającym na pograniczu chirurgii, hematologii i transfuzjologii, autorem ponad 500 prac naukowych i wielu książek m.in.: „Chirurgia śledziony", „Badania i leczenie oparzeń", „Zaburzenia hemostazy w chirurgii". Te trzy książki zostały przetłumaczone na język angielski.

Tytuł doktora uzyskał w 1947 roku na podstawie pracy „O rozpoznawaniu guzów płata czołowego", a doktora habilitowanego w 1952 roku. Praca habilitacyjna nosiła tytuł „Leczenie zakrzepów żylnych". Tytuł profesora zwyczajnego uzyskał w 1970 roku.

Był doktorem honoris causa wielu uczelni krajowych i zagranicznych m.in. Akademii Medycznej w Warszawie i Uniwersytetu w Edynburgu, a także członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk. Pełnił funkcję przewodniczącego Międzynarodowego Kolegium Chirurgów. W okresie okupacji działał w Armii Krajowej (pseudonim „Prus"), biorąc udział w ratowaniu rannych żołnierzy batalionu „Parasol", w tym Bronisława Hellwiga (pseudonim „Bruno") rannego na skutek postrzału w głowę podczas zamachu na Hauptsturmführera Waltera Stamma w Warszawie przy ul. Szucha 16 w 1944 roku. Przydzielony do filii Szpitala Wolskiego w Podkowie Leśnej, działając pod kierunkiem ordynatora oddziału chirurgicznego prof. Jerzego Rutkowskiego, udzielał pomocy w bardzo trudnych warunkach rannym powstańcom warszawskim. Będąc przez blisko 25 lat dyrektorem Instytutu Hematologii w Warszawie, operował chorych z hemofilią, co było możliwe dzięki podawaniu im brakującego czynnika krzepnięcia krwi. Opracował wraz z zespołem metodę przechowywania krwi w ciekłym azocie w temperaturze –196 stopni Celsjusza, dzięki czemu czas przechowywania krwi staje się praktycznie nieograniczony.

Dziękujmy Bogu za życie Witolda Rudowskiego, dzięki któremu wiele istnień ludzkich zostało uratowanych, a cierpiący odczuwali ulgę.

Rodzina

Na prośbę czytelniczki zamieszczamy uzupełnienie dotyczące tekstu w Informatorze Parafialnym nr 2(130)2026:

Uzupełnienie

W poprzednim wydaniu Informatora (nr 2(130)2026) pojawiło się obszerne wspomnienie o śp. Jerzym Toeplitzu. Padło w nim moje nazwisko (str.38) i dlatego, w formie uzupełnienia pragnę dodać, że w imieniu Diakonii Amsterdamskiej, razem z p. Jerzym, obok p. Krystyny Rynkiewicz, pracowali także z wielkim zaangażowaniem p. Ryszard Folc oraz śp. Ada Hasiuk a po rezygnacji p. Jerzego, jego miejsce zajął p. Piotr Dreger.

Beata Just-Brochocka

ZAPROSZENIA

40 LAT WARSZAWSKIEGO ODDZIAŁU POLSKIEGO TOWARZYSTWA EWANGELICKIEGO

Szanowni Państwo,

w imieniu Warszawskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Ewangelickiego zapraszamy Państwa na uroczystość z okazji 40. rocznicy powstania naszego oddziału, która odbędzie się 28 listopada 2026 roku w kościele ewangelicko-augsburskim Świętej Trójcy w Warszawie. Spotkanie rozpocznie się o godzinie 11.00. W programie dwa wykłady – o stowarzyszeniach w polskim ewangelicyzmie i o historii Polskiego Towarzystwa Ewangelickiego – oraz prezentacja działalności oddziału warszawskiego. Przewidziany jest też poczęstunek. Będzie nam bardzo miło, jeśli zechcą Państwo być z nami w tym szczególnym dniu.

Ze względów organizacyjnych uprzejmie prosimy o potwierdzenie uczestnictwa. (karskaaldona@gmail.com)

Polskie Towarzystwo Ewangelickie (PTEw) jest świeckim stowarzyszeniem o charakterze społeczno-kulturalnym, działającym w obrębie polskich Kościołów ewangelickich. Powstało w 1919 roku w Poznaniu. Po II wojnie światowej przetrwało jedynie w ograniczonej formie jako działalność parafii ewangelicko-augsburskiej w Poznaniu. Dopiero w 1983 udało się stowarzyszeniu przywrócić charakter ogólnopolski. Oddział stołeczny powstał w 1986 r. Podstawą działalności są comiesięczne spotkania odczytowe, na które zapraszamy prelegentów reprezentujących różne dziedziny wiedzy. Tematyka spotkań skupia się głównie wokół ewangelicyzmu w aspekcie warszawskim, krajowym i światowym, ekumenizmu, dialogu międzyreligijnego, historii oraz tematyki społeczno-politycznej. Organizowane są również wycieczki i wystawy.

Zarząd Warszawskiego oddziału PTEw

Parafia Ewangelicko-Augsburska Świętej Trójcy
ul. Kredytowa 4, 00-062 Warszawa, tel. 22 556 46 60
e-mail: **warszawa-trojca@luteranie.pl**
strona internetowa: https: **//trojca.waw.pl/**
nr konta bankowego: **48 1020 1156 0000 7802 0056 1654**

Kancelaria Parafialna jest czynna od poniedziałku do czwartku w godz. 9.00–18.00
oraz w niedziele w godz. 10.00–10.30 i 12.00–13.00.
W piątki i soboty kancelaria jest nieczynna.

Ośrodek Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Świętej Trójcy Warszawa-Ursynów
ul. Jana Rosoła 10, 02-786 Warszawa, tel. 22 556 46 60
e-mail: **warszawa-trojca@luteranie.pl**

Kościół Świętej Trójcy w Warszawie
Plac Stanisława Małachowskiego 1, 00-063 Warszawa
Nabożeństwa odbywają się w każdą niedzielę o godz. 10.30 i 19.00.

Kaplica Tabita w Konstancinie-Jeziornie, Ewangelicki Ośrodek Diakonii
ul. Długa 43, 05-510 Konstancin-Jeziorna, tel. 22 556 46 60
Nabożeństwa odbywają się w każdą niedzielę o godz. 11.00.

Kościół Objawienia Pańskiego w Warszawie-Włochach
ul. Cietrzewia 22, 02-492 Warszawa, tel. 22 863 77 86
Nabożeństwa odbywają się w każdą niedzielę o godz. 10.00.

Daty i godziny tygodniowych nabożeństw adwentowych i pasyjnych, nabożeństw w dni świąt kościelnych oraz nabożeństw okolicznościowych podawane są w comiesięcznym kalendarium dostępnym na stronie internetowej Parafii oraz, w formie drukowanej, w Kancelarii Parafialnej i we wszystkich miejscach sprawowania kultu w Parafii.

Cmentarz Ewangelicko-Augsburski
ul. Młynarska 54/56/58, 01-171 Warszawa, tel. 22 632 10 14
e-mail: **warszawa-cmentarz@luteranie.pl**
Kancelaria cmentarna jest czynna od poniedziałku do piątku w godz. 10.00–16.00.
W soboty i niedziele kancelaria jest nieczynna.

Kaplica Halpertów na Cmentarzu Ewangelicko-Augsburskim
W kaplicy odbywają się nabożeństwa pogrzebowe i żałobne oraz coroczne nabożeństwa w Wielką Sobotę,
1 sierpnia (rocznica wybuchu Powstania Warszawskiego) i 1 listopada (Pamiątka Umarłych).

Fundacja Ewangelickie Towarzystwo Oświatowe
ul. Jana Rosoła 10, 02-786 Warszawa, tel. 572 713 508
strona internetowa: **www.eto.org.pl**
e-mail: **biuro@eto.org.pl**
Placówki oświatowe: **www.szkrabki.pl** i **www.linde.waw.pl**

Zespół redakcyjny: Aldona Karska, Piotr Gaś, Paulina Halamska, Piotr Kociumbas, Anna Skotarek;
skład: Izabela Bartnik; adiustacja i korekta: Piotr Kociumbas, Paulina Halamska
Zdjęcie na okładce: Malowidła na stropie kościoła zamkowego w Wittenberdze; zdjęcia w numerze: Aldona Karska, Mirek Nowak, Adam Wróbel, Michał Karski, Sebastian Madejski, Daniel Wiśniewski, Kamil Rodek, materiały nadesłane przez ETO

Do użytku wewnętrznego